

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

11 Οκτωβρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 161

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5143

Ρυθμίσεις για τους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς, την ενίσχυση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και λοιπές διατάξεις.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΕΡΣΑΙΟΥΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Άρθρο 3 Ορισμός χερσαίου συνοριακού σταθμού

Άρθρο 4 Αρμοδιότητες και χρηματοδοτικά εργαλεία κατασκευής, επισκευής, συντήρησης, επέκτασης και αναβάθμισης των εγκαταστάσεων των συνοριακών σταθμών

Άρθρο 5 Όροι δόμησης χερσαίων συνοριακών σταθμών

Άρθρο 6 Απαλλοτριώσεις και παραχωρήσεις εκτάσεων για την κατασκευή νέων συνοριακών σταθμών και την επέκταση των χώρων σε λειτουργούντες χερσαίους συνοριακούς σταθμούς

Άρθρο 7 Κανονισμός λειτουργίας χερσαίων συνοριακών σταθμών

Άρθρο 8 Εγκατάσταση δημόσιων ή μη υπηρεσιών σε χερσαίους συνοριακούς σταθμούς

Άρθρο 9 Αρμοδιότητες συντήρησης, κατασκευής και αποκομιδής απορριμμάτων οδικού δικτύου που εξυπηρετεί τους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 10 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 11 Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 12 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Β': ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 13 Σκοπός

Άρθρο 14 Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 15 Ετήσια καταβολή ποσού σε εργαζόμενους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των νομικών τους προσώπων που είναι δικαιούχοι παροχής γάλακτος

Άρθρο 16 Προσωπικό Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για εποχικές, περιοδικές και πρόσκαιρες ανάγκες - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 205 Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων

Άρθρο 17 Εισαγωγική εκπαίδευση, μετεκπαίδευση και επιμόρφωση ειδικού ένστολου προσωπικού δημοτικής αστυνομίας - Βαθμολογική κατάταξη δημοτικών αστυνομικών - Ολοκλήρωση εκκρεμών μετατάξεων υπαλλήλων Δημοτικής Αστυνομίας - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 34 ν. 5003/2022

Άρθρο 18 Καταβολή αποζημίωσης στο προσωπικό σωμάτων ασφαλείας που υπηρετεί σε γραφεία Περιφερειαρχών - Τροποποίηση υποπερ. (β) περ. 2 παρ. Γ άρθρου 20 ν. 4354/2015 και υποπερ. γ' περ. Δ άρθρου 127 ν. 4472/2017

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Άρθρο 19 Σύσταση Επιστημονικής Επιτροπής Διαχείρισης και Αντιμέτωσης Κινδύνων και Κρίσεων - Προσθήκη άρθρου 164B στον ν. 3852/2010

Άρθρο 20 Περιφερειακά έργα μείζονος σημασίας και ειδικής κατάστασης πολιτικής προστασίας - Προσθήκη άρθρου 186A στον ν. 3852/2010

Άρθρο 21 Οργάνωση Μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής - Τροποποίηση άρθρου 212 ν. 3852/2010

Άρθρο 22 Δικαίωμα άρνησης λήψης αντιμισθίας και δικαίωμα παραχώρησης αυτής προς οποιονδήποτε κοινωνικό σκοπό - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 181 του ν. 3852/2010

Άρθρο 23 Συμμετοχή περιφερειακών συμβούλων ή προσώπων εγνωσμένου κύρους στο Διοικητικό Συμβούλιο νοσοκομείων - Τροποποίηση περ. στ) παρ. 4 άρθρου 7 ν. 3329/2005

Άρθρο 24 Δυνατότητα μεταφοράς μαθητών από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού με μι-

σθωμένα οχήματα σε περίπτωση άγονης διαγωνιστικής διαδικασίας ή διαδικασίας διαπραγμάτευσης για το διδακτικό έτος 2024 - 2025

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Άρθρο 25 Ρύθμιση οφειλών προς Δήμους και Περιφέρειες

Άρθρο 26 Εξωδικαστικός μηχανισμός για οφειλές προς Δήμους

Άρθρο 27 Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας δημοτικών επιχειρήσεων που εκκαθαρίστηκαν - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Άρθρο 28 Ανάρτηση πράξεων ανατροπής ανάληψης υποχρέωσης δήμων στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

Άρθρο 29 Εξαιρέση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης από την υποχρέωση προσκόμισης ενημερότητας - Προσθήκη παρ. 4 στο άρθρο 14 του ν. 4483/2017

Άρθρο 30 Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, καταστημάτων και ιαματικών πηγών

Άρθρο 31 Αύξηση προστίμου αυθαίρετης χρήσης κοινόχρηστων χώρων - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 13 του από 24.9/10.10.1958 β.δ.

Άρθρο 32 Ηλεκτρονική κατάσχεση στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων για οφειλές προς Δήμους - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Άρθρο 33 Τέλη καθαριότητας και φωτισμού σε χώρους στάθμευσης δημοσίας χρήσης

Άρθρο 34 Προϋποθέσεις αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων - Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 2, παρ. Α και Β άρθρου 3 και παρ. Η άρθρου 4 π.δ. 99/2017

Άρθρο 35 Εκτέλεση συγκοινωνιακού έργου στις περιοχές αρμοδιότητας Δήμων Ρόδου και Κω

Άρθρο 36 Ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ελαιολιβείων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 75 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Άρθρο 37 Μουσείο Ολοκαυτώματος Ελλάδος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 38 Αύξηση αποδόσεων Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 38 ν. 3986/2011 και παρ. 1 άρθρου 72 ν. 5108/2024

Άρθρο 39 Σύσταση Μονάδας Σύνταξης και Εφαρμογής Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών

Άρθρο 40 Σύσταση Επιτροπής σύνταξης Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Άρθρο 41 Επίσπευση συλλογής στοιχείων στον Κόμβο Παρακολούθησης Επιδόσεων Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Τροποποίηση παρ. 1, 2, 4 και 5 άρθρου 33 ν. 5056/2023

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 42 Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Άρθρο 43 Καταργούμενες διατάξεις

ΜΕΡΟΣ Γ': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 44 Σκοπός

Άρθρο 45 Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 4830/2021

Άρθρο 46 Υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων - Παράσταση για υποστήριξη κατηγορίας από Φιλοζωικά Σωματεία - Τροποποίηση περ. (β) δεύτερου εδαφίου περ. 23 άρθρου 2 και παρ. 7 άρθρου 34 ν. 4830/2021

Άρθρο 47 Ανεύθυνο των Δήμων από πρόκληση τροχαίου ατυχήματος από αδέσποτο ζώο συντροφιάς - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 9 ν. 4830/2021

Άρθρο 48 Επέκταση προθεσμίας αντιρρήσεων κατά πράξης βεβαίωσης παράβασης του άρθρου 35 του ν. 4830/2021 και μείωση προστίμου σε περιπτώσεις άρσης των λόγων για τους οποίους βεβαιώθηκε η παράβαση - Τροποποίηση παρ. 5 και αντικατάσταση παρ. 7 άρθρου 35 ν. 4830/2021

Άρθρο 49 Αποστολή, λήψη, καταχώριση και διατήρηση του γενετικού υλικού των ζώων συντροφιάς - Μεταβολή χρόνου έναρξης επιβολής προστίμων - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 14 και παρ. 9 άρθρου 46 ν. 4830/2021

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ, ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΕΚΝΩΝ, ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ, ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ, ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Άρθρο 50 Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ) και υποχρεωτικά στοιχεία στο προοίμιο των κανονιστικών πράξεων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 9 ν. 3469/2006

Άρθρο 51 Δημοτικότητα τέκνων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 15 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Άρθρο 52 Επικαιροποίηση ονομασίας της ιδιότητας μελών του Εθνικού Συμβουλίου Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης

Άρθρο 53 Προσόντα υποψηφίων για τη θέση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 90 ν. 4622/2019

Άρθρο 54 Παράταση θητείας Προϊσταμένων Διευθύνσεων Εθνικής Αρχής Διαφάνειας - Τροποποίηση παρ. 12 άρθρου 96 ν. 4622/2019

Άρθρο 55 Πολιτογράφηση ομογενών προερχομένων από την Ουκρανία

Άρθρο 56 Διαδικασία επί αιτήσεων διαπίστωσης ελληνικής ιθαγένειας - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 26 Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας

Άρθρο 57 Έκταση εφαρμογής Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας - Τροποποίηση παρ. 4, 5 και 6 άρθρου 3 ν. 4440/2016

Άρθρο 58 Ταυτοποίηση εκλογέων και παράταση προθεσμίας εκκαθάρισης εκλογικών καταλόγων - Τροποποίηση παρ. 1, 2, 4 και 5 άρθρου 29 ν. 5083/2024

Άρθρο 59 Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα - Αντικατάσταση άρθρου 5 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 60 Διαδικασία έκδοσης ελληνικών διαβατηρίων- Αντικατάσταση παρ. 3 και 5 άρθρου 1 ν. 3103/2003

Άρθρο 61 Ζητήματα Ειδικών Φρουρών Ομάδων Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (Ο.Π.Π.Ι.) - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 18 ν. 4777/2021

Άρθρο 62 Συμπερίληψη των σκύλων της Ελληνικής Αστυνομίας στις διατάξεις του ν. 4830/2021 -Τροποποίηση άρθρων 3, 4, 5, 8, 9, 16 και 21 ν. 4830/2021

Άρθρο 63 Δαπάνες μετακίνησης αστυνομικού προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών - Παράταση ισχύος παρ. 1Α άρθρου 74 ν. 5108/2024

Άρθρο 64 Παράταση συμβάσεων εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου και συμβάσεων έργου του φορέα «Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου»

Άρθρο 65 Κατάργηση διοικητικών πράξεων επιβολής προστίμου σε λαϊκές αγορές που οφείλονται σε παράλειψη του φορέα λειτουργίας τους

Άρθρο 66 Ακατάσχετο τραπεζικών λογαριασμών πάγια προκαταβολής στους διευθυντές των σχολικών μονάδων - Προμήθεια ξενόγλωσσων βιβλίων - Τροποποίηση παρ. 6 ν. 2817/2000

Άρθρο 67 Ρύθμιση θεμάτων προϋπολογισμού δήμων - Κάλυψη δαπανών καθαρισμού σχολικών μονάδων από ανταποδοτικά τέλη

Άρθρο 68 Τακτική - περιοδική επιθεώρηση πλοίων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 7 β.δ. 542/1968
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 69 Καταργούμενες διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Δ': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 70 Έναρξη ισχύος

ΜΕΡΟΣ Α'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΕΡΣΑΙΟΥΣ ΣΥΝΟΡΙΑΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του Μέρους Α' είναι ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των υποδομών των χερσαίων συνοριακών σταθμών για: α) την ουσιαστική βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας τους και των παρεχόμενων υπηρεσιών, β) τη διευκόλυνση των διασυνοριακών μετακινήσεων και του εμπορίου, γ) τη συμμόρφωση της Ελλάδας προς το κεκτημένο Σένγκεν σύμφωνα με τον ν. 2514/1997 (Α' 140), δ) την πλήρη εφαρμογή του σχετικού ενωσιακού δικαίου, και ε) την υλοποίηση απαιτούμενων παρεμβάσεων προς όφελος όσων δραστηριοποιούνται εντός των χερσαίων συνοριακών σταθμών.

Άρθρο 2

Αντικείμενο

Αντικείμενο του Μέρους Α' είναι ιδίως:

α) η ρύθμιση των θεμάτων ίδρυσης νέων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λειτουργίας των υφιστάμενων,

β) ο καθορισμός των αρμοδίων φορέων για:

βα) τη χωροθέτηση, κατασκευή, συντήρηση, επισκευή, αναβάθμιση και επέκταση των εγκαταστάσεων και των υποδομών των χερσαίων συνοριακών σταθμών, με παράλληλη πρόβλεψη χρηματοδοτικών εργαλείων για την κάλυψη των δαπανών αυτών,

ββ) τον καθορισμό και την υλοποίηση των παρεμβάσεων που απαιτούνται στο πλαίσιο των πρότυπων τεχνικών προδιαγραφών κατασκευής και λειτουργίας που έχουν καθοριστεί για τη συμμόρφωση της Ελλάδας προς το κεκτημένο Σένγκεν, καθώς και την πλήρη εφαρμογή του σχετικού ενωσιακού δικαίου και των απαιτήσεων των υπηρεσιών που παρέχονται εντός των συνοριακών σταθμών, με πρόβλεψη σαφών κανόνων για τους όρους δόμησης, για τις προϋποθέσεις διασύνδεσης των εγκαταστάσεων των χερσαίων συνοριακών σταθμών με δίκτυα οργανισμών κοινής ωφέλειας, για τους όρους παραχώρησης εκτάσεων για την κατασκευή νέων και την επέκταση ήδη λειτουργούντων συνοριακών σταθμών, για τις διαδικασίες εγκατάστασης δημόσιων ή μη υπηρεσιών σε χερσαίους συνοριακούς σταθμούς και για τους κανονισμούς λειτουργίας αυτών, και

βγ) τη συντήρηση, κατασκευή και αποκομιδή απορριμμάτων του οδικού δικτύου που εξυπηρετεί τους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς,

γ) η πρόβλεψη ειδικότερων διατάξεων και η επικαιροποίηση υφιστάμενων για την αδειοδότηση έργων κατασκευής και επισκευής κτιρίων και υποδομών εντός των χερσαίων συνοριακών σταθμών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΣΥΝΟΡΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

Άρθρο 3

Ορισμός χερσαίου συνοριακού σταθμού

Ως χερσαίος συνοριακός σταθμός νοείται ο ενιαίος λειτουργικά και οργανωτικά χώρος, σε καθορισμένα σημεία των χερσαίων συνόρων της χώρας, στον οποίο είναι εγκατεστημένες δημόσιες υπηρεσίες που ασκούν έλεγχο των εισερχομένων στη χώρα και εξερχομένων από αυτή προσώπων και αγαθών, καθώς και υπηρεσίες που παρέχουν σχετικές πληροφορίες και εξυπηρετήσεις. Οι χερσαίοι συνοριακοί σταθμοί διακρίνονται σε οδικούς και σε σιδηροδρομικούς.

Άρθρο 4

Αρμοδιότητες και χρηματοδοτικά εργαλεία κατασκευής, επισκευής, συντήρησης, επέκτασης και αναβάθμισης των εγκαταστάσεων των συνοριακών σταθμών

1. Ο Γραμματέας της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης στα χωρικά όρια αρμοδιότητας του οποίου είναι εγκατεστημένοι οι συνοριακοί σταθμοί είναι αρμόδιος για: α) την υλοποίηση των πάσης φύσεως μελετών, έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που είναι αναγκαία για την κατασκευή των χερσαίων συνοριακών σταθμών, την επισκευή, συντήρηση, επέκταση και αναβάθμιση των εγκαταστάσεών τους, καθώς και την υλοποίηση των πα-

ρεμβάσεων για τη συμμόρφωση της χώρας προς το κτημένο Σένγκεν και την πλήρη εφαρμογή του σχετικού ενωσιακού δικαίου και των απαιτήσεων των υπηρεσιών που παρέχονται εντός των χερσαίων συνοριακών σταθμών και β) την παρακολούθηση της ορθής διοίκησης και της άρτιας λειτουργίας των χερσαίων συνοριακών σταθμών.

2. Οι δαπάνες για την κατασκευή, συντήρηση, επισκευή, επέκταση και αναβάθμιση των χερσαίων συνοριακών σταθμών, καθώς και για κάθε αναγκαία προμήθεια και υπηρεσία για την εύρυθμη λειτουργία τους, δύνανται να καλύπτονται από εθνικούς πόρους μέσω του Τομεακού Προγράμματος του Υπουργείου Εσωτερικών και των Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης των Περιφερειών στα όρια των οποίων βρίσκονται οι σταθμοί, καθώς και από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Οι αποκεντρωμένες διοικήσεις νοούνται δυνητικά ως δικαιούχοι κάθε χρηματοδοτικού εργαλείου για τους ανωτέρω σκοπούς.

Άρθρο 5

Όροι δόμησης χερσαίων συνοριακών σταθμών

1. Οι όροι δόμησης για την κατασκευή νέων συνοριακών σταθμών ή την επέκταση των χώρων σε ήδη λειτουργούντες χερσαίους συνοριακούς σταθμούς ή την κατασκευή νέων κτιρίων σε λειτουργούντες χερσαίους συνοριακούς σταθμούς ορίζονται ως εξής:

- α) Ελάχιστη έκταση: χίλια (1.000) τ.μ..
- β) Μέγιστο ποσοστό κάλυψης: πενήντα τοις εκατό (50%) της έκτασης.
- γ) Μέγιστος συντελεστής δόμησης: μηδέν κόμμα εβδομήντα πέντε (0,75).
- δ) Μέγιστος αριθμός ορόφων: δύο (2).
- ε) Μέγιστο ύψος κτιρίων: δώδεκα (12) μ. + ενάμισι (1,50) μ. για τη στέγη.
- στ) Αποστάσεις των κτιρίων από πίσω και πλάγια όρια: τρία (3) μ..

ζ) Δυνατότητα ανέγερσης περισσότερων του ενός κτιρίου.

Η απόσταση των κτιρίων από τον άξονα του δρόμου καθορίζεται από τη σχετική μελέτη.

2. Επιτρέπεται η κατασκευή κτιριακών επιφανειών υπεράνω του οδοστρώματος και κάθετα προς αυτό (στέγαστρα) σύμφωνα με την εγκεκριμένη οριστική μελέτη.

3. Για τα κτίρια, εγκαταστάσεις, κατασκευές και δίκτυα που βρίσκονται και λειτουργούν στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς δεν ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 209/1998 (Α' 169), περί ασφάλειας της υπεραστικής κυκλοφορίας.

4. Η σύνδεση των εγκαταστάσεων της παρ. 3 με δίκτυα οργανισμών κοινής ωφέλειας, όπως ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτροφωτισμού, γίνεται ύστερα από βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης ότι τα έργα εκτελέστηκαν σύμφωνα με τις εγκεκριμένες μελέτες.

5. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα που αφορούν τους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς, εκδίδεται από τον κατά τόπον αρμόδιο Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Άρθρο 6

Απαλλοτριώσεις και παραχωρήσεις εκτάσεων για την κατασκευή νέων συνοριακών σταθμών και την επέκταση των χώρων σε λειτουργούντες χερσαίους συνοριακούς σταθμούς

1. Για την κατασκευή νέων συνοριακών σταθμών, ή την επέκταση των χώρων σε λειτουργούντες χερσαίους συνοριακούς σταθμούς που κρίνονται αναγκαίοι για την εύρυθμη και άρτια λειτουργία αυτών ή την κατασκευή νέων κτιρίων σε λειτουργούντες χερσαίους συνοριακούς σταθμούς, καθώς και την κατασκευή ή επέκταση των συνοδών χώρων αυτών ή λοιπών βοηθητικών χώρων ή τη δημιουργία οδικού δικτύου πρόσβασης από και προς αυτούς, εφαρμόζεται ο Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων (ν. 2882/2001, Α' 17) και τηρούνται τα οριζόμενα στον α.ν. 376/1936 (Α' 546), περί μέτρων ασφαλείας οχυρών θέσεων, όπου απαιτείται.

2. Για την εγκατάσταση και λειτουργία συνοριακών σταθμών, των συνοδών χώρων αυτών ή λοιπών βοηθητικών χώρων, δύνανται να παραχωρούνται στο Υπουργείο Εσωτερικών, κατά κυριότητα ή χρήση άνευ ανταλλάγματος, εκτάσεις ιδιοκτησίας φορέων του δημοσίου τομέα της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) ή της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ.) Α.Ε., σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 10 του παρόντος, τηρουμένων των οριζόμενων στον α.ν. 376/1936, περί μέτρων ασφαλείας οχυρών θέσεων, όπου απαιτείται.

3. Οι εδαφικές εκτάσεις, που παραχωρούνται κατά κυριότητα ή χρήση στο Υπουργείο Εσωτερικών για τη δημιουργία κτιριακών εγκαταστάσεων των συνοριακών σταθμών, των συνοδών χώρων αυτών ή λοιπών βοηθητικών χώρων, μεταγράφονται ατελώς στα οικεία βιβλία μεταγραφών των αρμόδιων Υποθηκοφυλακείων, Κτηματολογικών Γραφείων ή Υποκαταστημάτων αυτών και κάθε σχετική πράξη απαλλάσσεται από κάθε φόρο μεταβίβασης ακινήτου, ή άλλο φόρο ή τέλος ή δικαίωμα, πάγιο και αναλογικό, υπέρ Δημοσίου, υποθηκοφυλάκων και οιοδήποτε τρίτου. Για τους σκοπούς της περιέλευσης στο Υπουργείο Εσωτερικών της κυριότητας ή χρήσης των χώρων του πρώτου εδαφίου, τα κατά τόπους αρμόδια Υποθηκοφυλακεία, Κτηματολογικά Γραφεία και τα Υποκαταστήματα αυτών χορηγούν ατελώς πιστοποιητικά, αντίγραφα, διαγράμματα και αποσπάσματα από τα κτηματολογικά φύλλα, από τα διαγράμματα και γενικώς από κάθε τηρούμενο κτηματολογικό ή συναφές στοιχείο από το αρχείο.

Άρθρο 7

Κανονισμός λειτουργίας χερσαίων συνοριακών σταθμών

1. Οι όροι της λειτουργίας των χερσαίων συνοριακών σταθμών καθορίζονται με Γενικό Κανονισμό Λειτουργίας, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 10.

2. Ο κανονισμός λειτουργίας εφαρμόζεται από το σύνολο των υπηρετούντων στις υπηρεσίες που στεγάζονται στον σταθμό, καθώς και των απασχολούμενων σε μη δημόσιες υπηρεσίες, χωρίς να υπεισέρχεται στον τρόπο άσκησης του κατ' ιδίαν έργου των υπηρεσιών που στεγάζονται στους συνοριακούς σταθμούς.

Άρθρο 8**Εγκατάσταση δημόσιων ή μη υπηρεσιών σε χερσαίους συνοριακούς σταθμούς**

1. Επιτρέπεται η παραχώρηση σε δημόσιους φορείς, χώρου στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς, για την κατασκευή μη μόνιμων εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 10.

2. Ομοίως, επιτρέπεται να εγκατασταθούν σε χώρους του χερσαίου συνοριακού σταθμού και υπηρεσίες που δεν ανήκουν στον δημόσιο τομέα, σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143).

3. Για την εγκατάσταση των υπηρεσιών της παρ. 2 καταβάλλεται μίσθωμα, που καθορίζεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία αποβεί άγονη, επαναλαμβάνεται. Αν και η δεύτερη δημοπρασία αποβεί άγονη, η εγκατάσταση μπορεί να γίνει με απευθείας σύμβαση μίσθωσης. Η τιμή εκκίνησης της δημοπρασίας, καθώς και οι όροι της διακήρυξης προσδιορίζονται από επιτροπή, που συγκροτείται από τον Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και αποτελείται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας υπηρεσίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την οικονομική διαχείριση των συνοριακών σταθμών, ως πρόεδρο, και δύο (2) στελέχη της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ως μέλη. Οι όροι απευθείας σύμβασης μίσθωσης εγκρίνονται από τον Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εγκατάστασης Καταστημάτων Αφορολόγητων Ειδών στους χώρους των συνοριακών σταθμών ρυθμίζονται από τις διατάξεις του π.δ. 86/1979 (Α' 17), περί εκμετάλλευσης καταστημάτων πώλησης αφορολόγητων και αδασολογήτων ειδών και εγκατάστασης και λειτουργίας αυτών σε σημεία εξόδου επιβατών εξωτερικού.

5. Η διαχείριση των εσόδων των αποκεντρωμένων διοικήσεων που προέρχονται από την εγκατάσταση μη δημόσιων υπηρεσιών στους χώρους των χερσαίων συνοριακών σταθμών, διενεργείται μέσω των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης των οικείων Περιφερειών, αποκλειστικά για τη βελτίωση των εγκαταστάσεων, καθώς και την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των συνοριακών σταθμών.

Άρθρο 9**Αρμοδιότητες συντήρησης, κατασκευής και αποκομιδής απορριμμάτων οδικού δικτύου που εξυπηρετεί τους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς**

1. Η οικεία περιφέρεια είναι αρμόδια για τον εκχιονισμό, την κατασκευή και τη συντήρηση του οδικού δικτύου και των παράπλευρων δρόμων που εξυπηρετούν τους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς, σε απόσταση εννιάκοσίων (900) μέτρων από τον κάθε χερσαίο συνοριακό σταθμό μέχρι το φυσικό όριο της επικράτειας, καθώς και όλων των συνοδών έργων, όπως ηλεκτροφωτισμού, αποχέτευσης όμβριων υδάτων, κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, στηθαίων ασφαλείας και της οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης.

2. Ο οικείος δήμος είναι αρμόδιος για την αποκομιδή απορριμμάτων στο οδικό δίκτυο της παρ. 1.

3. Εξαιρούνται από τις αρμοδιότητες των παρ. 1 και 2 τα τμήματα του οδικού δικτύου που έχουν παραχωρηθεί δυνάμει σχετικής σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'**ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ, ΤΕΛΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ****Άρθρο 10****Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ιδρύονται οι χερσαίοι συνοριακοί σταθμοί του άρθρου 3 και ορίζονται: α) η χωρική τους έκταση, β) οι χρήσεις γης και γ) οι δημόσιες υπηρεσίες που εγκαθίστανται σε αυτούς.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται: α) οι πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας των χερσαίων συνοριακών σταθμών της παρ. 1 του άρθρου 3, για τη συμμόρφωση της Ελληνικής Δημοκρατίας προς το κεκτημένο Σένγκεν (ν. 2514/1997, Α' 140) και τις σχετικές ρυθμίσεις του ενωσιακού δικαίου σύμφωνα με τις απαιτήσεις των υπηρεσιών που εγκαθίστανται σε αυτούς, β) η χωροθέτηση των υπηρεσιών που εγκαθίστανται και δραστηριοποιούνται εντός των χερσαίων συνοριακών σταθμών, καθώς και γ) κάθε άλλη αναγκαία τεχνική λεπτομέρεια. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται μετά από γνώμη του Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης στα χωρικά όρια αρμοδιότητας του οποίου είναι εγκατεστημένος ή πρόκειται να εγκατασταθεί ο συνοριακός σταθμός. Η γνώμη του Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης διατυπώνεται μετά από συλλογή, αξιολόγηση και ιεράρχηση των αιτημάτων των φορέων που στεγάζονται στους χώρους των χερσαίων συνοριακών σταθμών. Τα αιτήματα των φορέων υποβάλλονται στην αρμόδια για τους συνοριακούς σταθμούς υπηρεσία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, συνοδευόμενα από πλήρως τεκμηριωμένη αιτιολογική έκθεση σκοπιμότητας και τήρησης προδιαγραφών για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία εκάστου φορέα, που τελούν σε συμφωνία προς το κεκτημένο Σένγκεν και τις σχετικές ρυθμίσεις του ενωσιακού δικαίου. Η αρμόδια για τους συνοριακούς σταθμούς υπηρεσία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης συντάσσει εισήγηση προς τον Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την έκδοση της ως άνω αναφερόμενης γνώμης.

3. Με απόφαση του Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εκδίδεται έπειτα από αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εγκρίνονται οι μελέτες, τα έργα, οι προμήθειες και η παροχή υπηρεσιών, που αφορούν στην κατασκευή, επισκευή, αναβάθμιση, επέκταση και συντήρηση των εγκαταστάσεων νέων και λειτουργ-

γούντων συνοριακών σταθμών, σύμφωνα με το άρθρο 4. Η απόφαση έγκρισης της οριστικής μελέτης επέχει θέση οικοδομικής άδειας.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από εισήγηση του οικείου Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης και γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Γενικής Γραμματείας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δύνανται να τροποποιούνται οι όροι δόμησης χερσαίων συνοριακών σταθμών του άρθρου 5, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες κάθε συνοριακού σταθμού.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου οργάνου φορέων, οι οποίοι είναι οι ίδιοι ιδιοκτήτες ή εποπτεύουν τους φορείς που είναι ιδιοκτήτες εκτάσεων, δύνανται οι εκτάσεις αυτές να παραχωρούνται στο Υπουργείο Εσωτερικών ή την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση για την εγκατάσταση και λειτουργία χερσαίων συνοριακών σταθμών, των συνοδών χώρων αυτών ή λοιπών βοηθητικών χώρων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Τουρισμού, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, εκδίδεται ο κανονισμός λειτουργίας των χερσαίων συνοριακών σταθμών του άρθρου 7, στον οποίο ρυθμίζονται, ιδίως, θέματα εύρυθμης λειτουργίας των υπηρεσιών, δημοσίων ή μη, που στεγάζονται στους σταθμούς, θέματα εμφάνισης και συμπεριφοράς του προσωπικού, η διαδικασία επίλυσης διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των υπηρεσιών, η επιμέλεια για την τήρηση της καθαριότητας και της ευταξίας των χώρων, τα διακριτικά εισόδου στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς και η διαδικασία ορισμού υπευθύνου για την τήρηση του κανονισμού.

7. Με απόφαση του Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύνανται να παραχωρούνται χώροι στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς σε δημόσιους ή μη φορείς σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 8.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ρυθμίζονται ο τρόπος είσπραξης, διαχείρισης και απόδοσης από τα Περιφερειακά Ταμεία των εσόδων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων που προέρχονται από την εγκατάσταση μη δημόσιων υπηρεσιών στους χώρους των χερσαίων συνοριακών σταθμών της παρ. 5 του άρθρου 8, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την είσπραξη, διαχείριση και απόδοση των εσόδων αυτών.

Άρθρο 11

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στις εγκαταστάσεις των χερσαίων οδικών και σιδηροδρομικών συνοριακών σημείων διέλευσης, που βρίσκονται εντός της ελληνικής επικράτειας, όπως αυτά ορίζονται στην περ. 8 του άρθρου 2 του Κανονισμού

(ΕΕ) 2016/399 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2016 (L77), περί κώδικα της Ένωσης σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν).

2. Για τους λειτουργούντες κατά τη δημοσίευση του παρόντος χερσαίους συνοριακούς σταθμούς, εκδίδεται μέχρι την 31.12.2026 προεδρικό διάταγμα με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, το οποίο καθορίζει τη χωρική τους έκταση σε σημείο των χερσαίων συνόρων, τα υφιστάμενα επί αυτής κτίρια και εγκαταστάσεις, τις χρήσεις γης και τις υπηρεσίες που έχουν εγκατασταθεί στους σταθμούς.

3. Τα αρμόδια όργανα των υπηρεσιών που στεγάζονται στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς ή στα χερσαία οδικά και σιδηροδρομικά συνοριακά σημεία διέλευσης αποστέλλουν, εντός πέντε (5) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, στις οικείες αποκεντρωμένες διοικήσεις σκαριφήματα που αποτυπώνουν τα τμήματα των εγκαταστάσεων (όπως προκατασκευασμένοι οικίσκοι, γραφεία και κτιριολογικό πρόγραμμα) που χρησιμοποιούν, και ιδίως την υφιστάμενη διάταξη των εγκατεστημένων σε αυτά υπηρεσιών. Τα ανωτέρω σκαριφήματα λαμβάνονται υπόψη για την έκδοση της απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 10.

4. Κτίρια, εγκαταστάσεις και εν γένει κατασκευές και δίκτυα που βρίσκονται στους χερσαίους συνοριακούς σταθμούς της χώρας κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρείται ότι έχουν ανεγερθεί και λειτουργούν νόμιμα.

5. Μέχρι τη μεταστέγαση του συνοριακού σταθμού Δοϊράνης της Περιφερειακής Ενότητας Κιλκίς σε νέα κατάλληλα χωροθετημένη έκταση, οι εγκαταστάσεις του, συμπεριλαμβανομένων τυχόν αναγκαίων επεμβάσεων μικρής κλίμακας, όπως αποτυπώνονται σε τεκμηριωμένα αιτήματα των υπηρεσιών που στεγάζονται σε αυτές, τα οποία έχουν υποβληθεί στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση, θεωρούνται νόμιμες. Οι επεμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου αφορούν: α) τη συντήρηση των εγκαταστάσεων, β) τη διευκόλυνση της διαδικασίας διαβατηριακού ελέγχου (εγκατάσταση οικίσκου πολλαπλών χρήσεων και προέκταση οικίσκου για τη δημιουργία θαλάμου ελεγχόμενου ατόμου), και γ) τη διευκόλυνση του τελωνειακού ελέγχου (εγκατάσταση οικίσκου για τη δημιουργία θαλάμου ελεγχόμενου ατόμου και οικίσκου για τη δημιουργία χώρου ελέγχου X-RAY αποσκευών). Το συνολικό εμβαδόν των αναγκαίων επεκτάσεων (οικίσκων) του προηγούμενου εδαφίου δεν δύναται να υπερβαίνει τα εβδομήντα (70) τ.μ.

6. Διαδικασίες σύναψης και υλοποίησης συμβάσεων μελετών, έργων και παροχής υπηρεσιών για την κατασκευή νέων, καθώς και την επισκευή, συντήρηση, επέκταση και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών, οι οποίες έχουν ξεκινήσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται σύμφωνα με το καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο έναρξής τους.

7. Το άρθρο 63 του ν. 5027/2023 (Α' 48), περί εγκαταστάσεων της Συνοριακής Διάβασης Πρεσπών, δεν θίγεται από την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 12

Καταργούμενες διατάξεις

Καταργούνται:

α) Το άρθρο 9 του ν. 2647/1998 (Α' 237), περί συνοριακών σταθμών.

β) Η παρ. 5 του άρθρου 49 του ν. 3220/2004 (Α' 15), περί περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού.

γ) Η παρ. 4 του άρθρου 47 του ν. 3498/2006 (Α' 230), περί ρυθμίσεων θεμάτων αρμοδιότητας της Εταιρείας Τουριστικής Ανάπτυξης Α.Ε..

δ) Το άρθρο 13 του ν. 4674/2020 (Α' 53), περί ρύθμισης θεμάτων συνοριακών σταθμών και συμμόρφωσης της Ελληνικής Δημοκρατίας προς το κεκτημένο Σένγκεν.

ε) Τα άρθρα 46, περί της αρμοδιότητας συντήρησης και κατασκευής οδικού δικτύου σε χώρους χερσαίων συνοριακών σταθμών, 47, περί της χρηματοδότησης έργων κατασκευής και αναβάθμισης χερσαίων συνοριακών σταθμών, και 48, περί της απαλλαγής τελών για τις μεταβιβάσεις εκτάσεων για εγκαταστάσεις συνοριακών σταθμών, του ν. 5056/2023 (Α' 163).

στ) Η περ. α' της παρ. IV. του άρθρου 280 του ν. 3852/2010 (Α' 87), περί της διαχείρισης των εσόδων που προέρχονται από την εγκατάσταση μη δημοσίων υπηρεσιών στους χώρους των χερσαίων συνοριακών σταθμών.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 13

Σκοπός

Σκοπός του Μέρους Β' είναι, αφενός, η άμεση βελτίωση της καθημερινής λειτουργίας, της οικονομικής και διοικητικής διαχείρισης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και, αφετέρου, η ολοκληρωμένη αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας τους, για την ουσιαστική και καθολική αναβάθμιση του τρόπου διοίκησης των τοπικών υποθέσεων και του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών προς το σύνολο των πολιτών.

Άρθρο 14

Αντικείμενο

Αντικείμενο του Μέρους Β' είναι η εισαγωγή ρυθμίσεων για:

α) ζητήματα προσωπικού των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), και ιδίως, για:

αα) την ετήσια καταβολή χρηματικού ποσού σε εργαζομένους των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των νομικών τους προσώπων που είναι δικαιούχοι παροχής γάλακτος,

αβ) τη διευκόλυνση της πρόσληψης προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου για την κάλυψη περιο-

δικών και πρόσκαιρων αναγκών, όταν δεν υπάρχει ακόμα εγκεκριμένος προϋπολογισμός για το επόμενο έτος,

αγ) τη βαθμολογική κατάταξη του προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας με αναγνώριση του χρόνου που έχουν υπηρετήσει στην Ελληνική Αστυνομία, στα καταστήματα κράτησης και σε δημοτικές υπηρεσίες,

β) την ενίσχυση των Περιφερειών ως προς τη διαχείριση κινδύνων και κρίσεων, με πρόβλεψη ιδίως για:

βα) τη σύσταση Επιστημονικής Επιτροπής Διαχείρισης και Αντιμετώπισης Κινδύνων και Κρίσεων, για την ταχύτερη λήψη αποφάσεων,

ββ) την κατηγοριοποίηση και την επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης των περιφερειακών έργων μείζονος σημασίας και ειδικής κατάστασης πολιτικής προστασίας,

βγ) την οργάνωση της μητροπολιτικής περιφέρειας Αττικής, με τη σύσταση συντονιστικής μητροπολιτικής επιτροπής που ενισχύει την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα της υλοποίησης αποφάσεων μητροπολιτικού χαρακτήρα,

βδ) την πρόβλεψη δικαιώματος άρνησης λήψης αντιμισθίας από τους αιρετούς των περιφερειών και δικαιώματος παραχώρησης αυτής προς οιονδήποτε κοινωνικό σκοπό,

βε) την επέκταση εφαρμογής του άρθρου 51 του ν. 5056/2023 (Α' 163), περί μεταφοράς μαθητών με μισθωμένα οχήματα των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, σε περίπτωση άγονης αγωνιστικής διαδικασίας ή διαδικασίας διαπραγμάτευσης, και για το διδακτικό έτος 2024 - 2025,

γ) την οικονομική και διοικητική διαχείριση των δήμων, όπως:

γα) την απόδοση αυξημένων Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού,

γβ) την πρόβλεψη διαδικασίας ρύθμισης των οφειλών προς τους δήμους, με δυνατότητα καταβολής των τελών σε δόσεις και απαλλαγή από προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής,

γγ) την πρόβλεψη της δυνατότητας εξωδικαστικού μηχανισμού για οφειλές προς τους δήμους, εφόσον οι οφειλές υπερβαίνουν τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ,

γδ) την εξαίρεση των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης - Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) από την υποχρέωση προσκόμισης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας,

γε) την αναμόρφωση του τέλους παρεπιδημούντων, καταστημάτων και ιαματικών πηγών,

γστ) την αυστηροποίηση του προστίμου αυθαίρετης κατάληψης κοινόχρηστου χώρου για την απελευθέρωση του δημοσίου χώρου και

γζ) την παροχή διευκολύνσεων προς τους δήμους για τη διευθέτηση διαχειριστικών υποχρεώσεών τους,

γη) την ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ελαιολαβείων,

γθ) την απαλλαγή από τέλη χρήσης κοινόχρηστου χώρου για την ανέγερση του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδος στον Δήμο Θεσσαλονίκης,

δ) την πρόβλεψη των οργανωτικών ρυθμίσεων που πρόκειται να διευκολύνουν την έκδοση του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 15

Ετήσια καταβολή ποσού σε εργαζόμενους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των νομικών τους προσώπων που είναι δικαιούχοι παροχής γάλακτος

1. Στους μόνιμους υπαλλήλους, στους υπαλλήλους με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου και Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, καθώς και στους συμβασιούχους μίσθωσης έργου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού και των νομικών προσώπων αυτών, οι οποίοι είναι δικαιούχοι ενός (1) λίτρου γάλακτος σε ημερήσια βάση, σύμφωνα με την περ. ΙΙΙ. της υπ' αρ. 43726/8.6.2019 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών «Παροχή μέσων ατομικής προστασίας σε υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των νομικών προσώπων αυτών και μέτρα προληπτικής ιατρικής» (Β' 2208), μπορεί να καταβάλλεται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ή του περιφερειακού συμβουλίου ή του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου, αντίστοιχα, αντί του ενός (1) λίτρου γάλακτος σε ημερήσια βάση, ποσό τριακοσίων (300) ευρώ σε ετήσια βάση.

Το ποσό του προηγούμενου εδαφίου είναι αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής και ειδικής διάταξης, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη φορολογική διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους και τα νομικά τους πρόσωπα, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα.

Υπόχρεοι καταβολής είναι οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών. Η καταβολή πραγματοποιείται εντός των τριών (3) πρώτων μηνών κάθε ημερολογιακού έτους ή εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία πρόσληψης ή διορισμού του δικαιούχου.

2. Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή νομικά τους πρόσωπα, που έχουν ενεργή σύμβαση για την παροχή γάλακτος, εξακολουθούν να παρέχουν το προβλεπόμενο γάλα στους δικαιούχους σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης και μέχρι τη λήξη αυτής. Για το εναπομείναν χρονικό διάστημα του έτους μετά τη λήξη της σύμβασης για παροχή γάλακτος, καταβάλλεται αναλογία του ποσού της παρ. 1.

3. Αν έχει ήδη προκηρυχθεί διαγωνισμός για παροχή γάλακτος και δεν έχει κατακυρωθεί σε μειοδότη, ο Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού ή το νομικό του πρόσωπο δύναται να προχωρήσει σε σύναψη της σύμβασης ή σε ματαίωση του διαγωνισμού και καταβολή αναλογίας του ποσού της παρ. 1 για το εναπομείναν χρονικό διάστημα από την τελευταία παροχή γάλακτος.

Άρθρο 16

Προσωπικό Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για εποχικές, περιοδικές και πρόσκαιρες ανάγκες - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 205 Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων

Στην παρ. 1 του άρθρου 205 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143), περί πρόσληψης προσωπικού για την αντιμετώπιση εποχικών, περιοδικών και πρόσκαιρων αναγκών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «των παρ. 2-17 του άρθρου 21 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των άρθρων 37 έως 42 του ν. 4765/2021 (Α' 6)», β) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι Ο.Τ.Α. επιτρέπεται να απασχολούν προσωπικό με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, για την αντιμετώπιση εποχικών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών, με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία των άρθρων 37 έως 42 του ν. 4765/2021 (Α' 6). Ειδικά για συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που αφορούν το αμέσως επόμενο ημερολογιακό έτος, εφόσον δεν υφίσταται εγκεκριμένος προϋπολογισμός του οικείου Ο.Τ.Α., η διαδικασία πρόσληψης εκκινεί με βεβαίωση του Προϊσταμένου της Οικονομικής Υπηρεσίας για την εγγραφή των σχετικών πιστώσεων στον προϋπολογισμό του επόμενου έτους.»

Άρθρο 17

Εισαγωγική εκπαίδευση, μετεκπαίδευση και επιμόρφωση ειδικού ένστολου προσωπικού δημοτικής αστυνομίας - Βαθμολογική κατάταξη δημοτικών αστυνομικών - Ολοκλήρωση εκκρεμών μετατάξεων υπαλλήλων Δημοτικής Αστυνομίας - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 34 ν. 5003/2022

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 34 του ν. 5003/2022 (Α' 230), περί καθορισμού κάθε θέματος σχετικού με την οργάνωση της εισαγωγικής εκπαίδευσης, τη μετεκπαίδευση και επιμόρφωση του ειδικού ένστολου προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας, οι λέξεις «Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Με κοινή απόφαση» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Προστασίας του Πολίτη καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την οργάνωση της εισαγωγικής εκπαίδευσης του άρθρου 12, του ειδικού προγράμματος επιμόρφωσης της παρ. 1 του άρθρου 18, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με τη μετεκπαίδευση και επιμόρφωση του ειδικού ένστολου προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας.»

2. Για τη βαθμολογική κατάταξη των δημοτικών αστυνομικών, κατά τις μεταβατικές διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 36 του ν. 5003/2022, συνυπολογίζεται ο χρόνος που έχει διανυθεί σε οποιαδήποτε δημόσια υπη-

ρεσία, δυνάμει των άρθρων 81 του ν. 4172/2013 (Α' 167) και 19 του ν. 4325/2015 (Α' 47), με αναδρομική ισχύ από 1ης.1.2023.

3. Κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης, εκκρεμείς κατά τη 13η.12.2022 αποφάσεις μετάταξης υπαλλήλων της Υπηρεσίας Δημοτικής Αστυνομίας σε άλλους κλάδους, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 19 του ν. 4325/2015 (Α' 47), ολοκληρώνονται εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, εφόσον κατά την ως άνω ημερομηνία είχαν αποσταλεί στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση προκειμένου, με μέριμνά της, να δημοσιευθεί περιληψή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 18
Καταβολή αποζημίωσης στο προσωπικό
σωμάτων ασφαλείας που υπηρετεί σε γραφεία
Περιφερειαρχών - Τροποποίηση υποπερ. (β)
περ. 2 παρ. Γ άρθρου 20 ν. 4354/2015 και
υποπερ. γ περ. Δ άρθρου 127 ν. 4472/2017

1. Στο πρώτο εδάφιο της υποπερ. (β) της περ. 2 της παρ. Γ του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 (Α' 176), περί αποζημίωσης για εργασία καθ' υπέρβαση του υποχρεωτικού ωραρίου, προστίθενται οι λέξεις «ή στα γραφεία Περιφερειαρχών» και η υποπερ. (β) διαμορφώνεται ως εξής:

«(β) Για τους συνεργάτες των ιδιαίτερων γραφείων, την προσωπική ασφάλεια και τους οδηγούς, που είναι αποσπασμένοι ή διατίθενται στα ιδιαίτερα γραφεία Γενικών ή Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων ή στα γραφεία των Υπηρεσιακών Γραμματέων ή στο γραφείο του Γενικού Αρχιεπιθετή του Κράτους ή στα Γραφεία Περιφερειαρχών, συνολικά το μήνα για κάθε υπάλληλο, ως ακολούθως: αα) Υπερωριακή εργασία (μέχρι 22ης ώρας) 15 ώρες, ββ) Νυχτερινή υπερωριακή εργασία (από 22ης ώρας μέχρι 6ης πρωινής) 7 ώρες, γγ) Εργασία τις Κυριακές και εξαιρετικές ημέρες (από 6ης πρωινής μέχρι 22ης ώρας) 8 ώρες. Η δαπάνη που προκαλείται από την παραπάνω εργασία των περιπτώσεων α' και β' βαρύνει τις πιστώσεις των προϋπολογισμών των φορέων στους οποίους οι ανωτέρω παρέχουν τις υπηρεσίες τους.»

2. Στο πρώτο εδάφιο της υποπερ. γ' της περ. Δ του άρθρου 127 του ν. 4472/2017 (Α' 74), περί επιδομάτων, προστίθεται η λέξη «Περιφερειαρχών,» και η υποπερ. γ) διαμορφώνεται ως εξής:

«γ. Στο προσωπικό των Σωμάτων Ασφαλείας που αποσπάται ή διατίθεται ως προσωπικό ασφαλείας σε γραφεία μελών της Κυβέρνησης, υφυπουργών, γενικών και ειδικών γραμματέων, Περιφερειαρχών, καθώς και στο αστυνομικό προσωπικό της Υπηρεσίας Προστασίας Προέδρου της Δημοκρατίας που ασκεί καθήκοντα ασφαλείας, καταβάλλονται οι αποζημιώσεις των προηγούμενων περιπτώσεων και υπερωριακή αποζημίωση σύμφωνα με την παρ. Γ2 του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 (Α' 176). Στην περίπτωση που το εν λόγω προσωπικό εκτελεί διοικητικά καθήκοντα στα ως άνω γραφεία, δικαιούται υπερωριακή αποζημίωση σύμφωνα με την παρ. Α2 του ίδιου άρθρου.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Άρθρο 19
Σύσταση Επιστημονικής Επιτροπής Διαχείρισης
και Αντιμετώπισης Κινδύνων και Κρίσεων -
Προσθήκη άρθρου 164B στον ν. 3852/2010

Στον ν. 3852/2010 (Α' 87), μετά από το άρθρο 164Α, προστίθεται άρθρο 164B ως εξής:

«Άρθρο 164B
Επιστημονική Επιτροπή Διαχείρισης και
Αντιμετώπισης Κινδύνων και Κρίσεων

1. Με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου δύναται να συστήνεται Επιστημονική Επιτροπή Διαχείρισης και Αντιμετώπισης Κινδύνων και Κρίσεων, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο και οκτώ (8) μέλη, με θητεία η οποία καθορίζεται με την απόφαση συγκρότησής της και δεν μπορεί να υπερβαίνει τη λήξη της θητείας των μελών του περιφερειακού συμβουλίου.

Ως μέλη της Επιτροπής ορίζονται: α) ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ή οριζόμενο από αυτόν πρόσωπο, β) ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, ή οριζόμενο από αυτόν πρόσωπο, γ) ένας (1) εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, που ορίζεται με απόφαση του προέδρου του, δ) ένας (1) εκπρόσωπος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, που ορίζεται με απόφαση του προέδρου του, και ε) τέσσερα (4) μέλη, εγνωσμένου κύρους και υψηλής επιστημονικής κατάρτισης με ακαδημαϊκή ή επαγγελματική εξειδίκευση στο πεδίο της διαχείρισης και αντιμετώπισης κινδύνων και κρίσεων, της προστασίας του περιβάλλοντος, του τουρισμού ή συναφή επιστημονικά πεδία, που ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη. Στην επιτροπή δύναται να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου και εκπρόσωποι των παραγωγικών φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της Επιτροπής, κατόπιν αιτήματος του Περιφερειάρχη. Με απόφαση του Περιφερειάρχη ορίζεται ο Πρόεδρος και συγκροτείται η Επιτροπή. Με την ίδια απόφαση ορίζονται έως τρεις (3) υπάλληλοι της Περιφέρειας, οι οποίοι επιφορτίζονται με τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη της Επιτροπής.

2. Η Επιτροπή είναι αρμόδια για:

- α) την εισήγηση πολιτικών διαχείρισης και αντιμετώπισης κινδύνων και κρίσεων σε περιφερειακό επίπεδο,
- β) την επιστημονική τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων πολιτικών,
- γ) τη γνωμοδότηση για κάθε θέμα σχετικό με τη διαχείριση και αντιμετώπιση κινδύνων και κρίσεων,
- δ) τη συνεργασία με άλλες επιστημονικές επιτροπές για την προώθηση λύσεων ως προς τη διαχείριση και την αντιμετώπιση κινδύνων και κρίσεων,
- ε) τον συντονισμό της διαβούλευσης με φορείς, εκπροσώπους των παραγωγικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών σε σχέση με ζητήματα διαχείρισης και αντιμετώπισης κινδύνων και κρίσεων και την ενσωμάτωση

των αποτελεσμάτων της στην ετήσια έκθεση προόδου της Επιτροπής,

στ) την υποβολή προτάσεων νομοθετικών παρεμβάσεων για την επικαιροποίηση των στόχων, των δράσεων και μεθόδων επίτευξης αυτών, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία και τις διεθνείς συμφωνίες.»

Άρθρο 20
Περιφερειακά έργα μείζονος σημασίας και ειδικής κατάστασης πολιτικής προστασίας - Προσθήκη άρθρου 186Α στον ν. 3852/2010

Στον ν. 3852/2010 (Α' 87), μετά από το άρθρο 186, προστίθεται άρθρο 186Α ως εξής:

«Άρθρο 186Α
Κατηγοριοποίηση έργων Περιφερειών

1. Τα έργα των Περιφερειών μπορούν να κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) Μείζονος σημασίας έργα.

Ως μείζονος σημασίας έργα νοούνται τα έργα γενικότερης σημασίας για την οικονομία όλης της χώρας, κοινής ωφέλειας υπέρ του δημοσίου, τα οποία εξυπηρετούν ανάγκες υπερτοπικού χαρακτήρα επ' ωφελεία του κοινωνικού συνόλου.

β) Έργα ειδικής κατάστασης πολιτικής προστασίας.

Ως ειδικής κατάστασης πολιτικής προστασίας νοούνται τα έργα που απαιτούνται για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση καταστροφών και λοιπών απειλών σε υπερτοπικό επίπεδο και την προστασία της ζωής, της ασφάλειας, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος, των υποδομών και των υπηρεσιών ζωτικής σημασίας από έκτακτες και επείγουσες καταστάσεις ανάγκης, φυσικά ή τεχνολογικά φαινόμενα και θεομηνίες.

2. Η ένταξη των έργων της παρ. 1 στην κατηγορία των έργων μείζονος σημασίας πραγματοποιείται με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας της υπ' αρ. 16/31.5.2021 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου «Συγκρότηση και λειτουργία Κυβερνητικής Επιτροπής Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας» (Α' 91), μετά από σχετική εισήγηση των οικείων Περιφερειακών Συμβουλίων. Η ένταξη των έργων της παρ. 1 στην κατηγορία των έργων ειδικής κατάστασης πολιτικής προστασίας πραγματοποιείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας και Εσωτερικών, μετά από σχετική εισήγηση των οικείων Περιφερειακών Συμβουλίων.

3. Για έργα της παρ. 1 που απαιτούν περιβαλλοντική αδειοδότηση ακολουθείται η διαδικασία εκτίμησης της συνδρομής των προϋποθέσεων εξαιρέσεως της περ. α' της παρ. 2α του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209).

4. Με την επιφύλαξη της παρ. 3, καθώς και των προβλεπόμενων στην παρ. 5 του άρθρου 16 και στην παρ. 3 του άρθρου 25 του ν. 998/1979 (Α' 289), περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας, για τα έργα της παρ. 1, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης, η έγκριση των αδειοδοτικών απαιτήσεων πραγματοποιείται από τις κατά περίπτωση αρμόδιες

Διευθύνσεις της Περιφέρειας, εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών.

5. Οι ένδικες διαφορές που σχετίζονται με κάθε είδους ζήτημα που αφορά στα έργα της παρ. 1, εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας και εκδικάζονται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών. Η σχετική δικαστική απόφαση εκδίδεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την εκδίκαση. Το Δικαστήριο μπορεί να αναβάλει τη συζήτηση για σπουδαίο λόγο, μόνο για μία (1) φορά, σε ρητή δικάσιμο, που δεν δύναται να απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες.»

Άρθρο 21
Οργάνωση Μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής - Τροποποίηση άρθρου 212 ν. 3852/2010

Στο άρθρο 212 του ν. 3852/2010 (Α' 87), περί οργάνωσης της Μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «συγκροτούνται πενταμελείς συντονιστικές μητροπολιτικές επιτροπές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «συγκροτείται μία (1) ενδεκαμελής συντονιστική μητροπολιτική επιτροπή» και αβ) το δεύτερο εδάφιο καταργείται, β) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3, βα) οι λέξεις «Δύο μέλη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Έξι (6) μέλη», ββ) οι λέξεις «δύο μέλη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέσσερα (4) μέλη», γ) αντικαθίσταται το τρίτο εδάφιο, δ) στην παρ. 5, οι λέξεις «οικονομική επιτροπή» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Περιφερειακή Επιτροπή» και το άρθρο 212 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 212
Οργάνωση Μητροπολιτικής Περιφέρειας Αττικής

1. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, για καθέναν από τους τομείς αρμοδιοτήτων μητροπολιτικού χαρακτήρα του άρθρου 210, συγκροτείται μία (1) ενδεκαμελής συντονιστική μητροπολιτική επιτροπή επίβλεψης και προετοιμασίας.

2. Έργο των επιτροπών αυτών είναι η προετοιμασία, η επίβλεψη, ο έλεγχος και ο συντονισμός των αντίστοιχων δράσεων μητροπολιτικού χαρακτήρα που τους έχουν ανατεθεί. Οι επιτροπές επεξεργάζονται τα σχέδια και προγράμματα δράσης ανά τομέα αρμοδιοτήτων, ενημερώνουν και εισηγούνται στο περιφερειακό συμβούλιο τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την καλύτερη άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

3. Μέλη των επιτροπών είναι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι οποίοι εκλέγονται από το περιφερειακό συμβούλιο με φανερή ψηφοφορία. Έξι (6) μέλη προέρχονται υποχρεωτικά από την πλειοψηφούσα παράταξη και τέσσερα (4) μέλη από τη μειοψηφία του περιφερειακού συμβουλίου. Με απόφαση του Περιφερειάρχη, πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται για καθμία ένας αντιπεριφερειάρχης ή περιφερειακός σύμβουλος.

4. Η διάρκεια της θητείας των επιτροπών είναι δυόμισι έτη. Είναι δυνατή η ταυτόχρονη συμμετοχή των περιφερειακών συμβούλων στη μητροπολιτική επιτροπή και στις λοιπές επιτροπές του περιφερειακού συμβουλίου.

5. Για την εκλογή των μελών των μητροπολιτικών επι-

τροπών, τη λειτουργία, τη σύγκληση, την απαρτία, την πλειοψηφία, τη λήψη απόφασης και κάθε άλλο σχετικό θέμα ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις για την Περιφερειακή Επιτροπή.»

Άρθρο 22
Δικαίωμα άρνησης λήψης αντιμισθίας και δικαίωμα παραχώρησης αυτής προς οποιονδήποτε κοινωνικό σκοπό - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 181 του ν. 3852/2010

Στο άρθρο 181 του ν. 3852/2010 (Α' 87), περί αντιμισθίας των αιρετών των περιφερειών, προστίθεται παρ. 10 ως εξής:

«10. Τα μέλη του περιφερειακού συμβουλίου ως προς την αποζημίωσή τους ανά συνεδρίαση, καθώς και οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες και οι πρόεδροι των περιφερειακών συμβουλίων ως προς την αντιμισθία τους έχουν τη δυνατότητα άρνησης λήψης αυτής ή παραχώρησης αυτής προς οποιονδήποτε κοινωνικό σκοπό. Η άρνηση ή η παραχώρηση γνωστοποιούνται με σχετική αίτηση του αιρετού προς την οικονομική υπηρεσία της οικείας περιφέρειας.»

Άρθρο 23
Συμμετοχή περιφερειακών συμβούλων ή προσώπων εγνωσμένου κύρους στο Διοικητικό Συμβούλιο νοσοκομείων - Τροποποίηση περ. στ) παρ. 4 άρθρου 7 ν. 3329/2005

Στην περ. στ) του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 3329/2005 (Α' 81), περί της διοίκησης νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας, οι λέξεις «της οικείας περιφερειακής ενότητας εντός των χωρικών ορίων της οποίας εδρεύει το νοσοκομείο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ή πρόσωπο εγνωσμένου κύρους» και η περ. στ) διαμορφώνεται ως εξής:

«στ) Έναν περιφερειακό σύμβουλο ή πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, ο οποίος ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του με απόφαση του οικείου περιφερειάρχη.»

Άρθρο 24
Δυνατότητα μεταφοράς μαθητών από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης β' βαθμού με μισθωμένα οχήματα σε περίπτωση άγονης διαγωνιστικής διαδικασίας ή διαδικασίας διαπραγμάτευσης για το διδακτικό έτος 2024 - 2025

Το άρθρο 51 του ν. 5056/2023 (Α' 163), περί μεταφοράς μαθητών με μισθωμένα οχήματα των Ο.Τ.Α. β' βαθμού σε περίπτωση άγονης διαγωνιστικής διαδικασίας ή διαδικασίας διαπραγμάτευσης, ισχύει και για το διδακτικό έτος 2024 - 2025.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Άρθρο 25
Ρύθμιση οφειλών προς Δήμους και Περιφέρειες

1. Κάθε είδους οφειλές προς τους Δήμους, τις Περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα, από φυσικά πρόσωπα τα οποία πληρούν τα κριτήρια του ευάλωτου

οφειλέτη, σύμφωνα με την περ. α) του άρθρου 217 του ν. 4738/2020 (Α' 207), περί ευάλωτου οφειλέτη, και έχουν εκδώσει βεβαίωση ευάλωτου οφειλέτη, σύμφωνα με την περ. β) του ίδιου άρθρου, εφόσον αυτές έχουν βεβαιωθεί έως την 31η.10.2024, δύναται, ύστερα από αίτηση του οφειλέτη προς την αρμόδια για την είσπραξή τους υπηρεσία του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας ή του νομικού τους προσώπου, να ρυθμίζονται και να καταβάλλονται με απαλλαγή από τις προσαυξήσεις και τόκους εκπρόθεσμης καταβολής του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190), καθώς και από τα πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης υποβολής ή μη υποβολής ή ανακριβούς δήλωσης ή λόγω μη καταβολής τέλους, ως εξής:

α) αν εξοφληθούν εφάπαξ, με απαλλαγή κατά ποσοστό ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%),

β) αν εξοφληθούν σε δύο (2) έως έξι (6) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό ογδόντα πέντε τοις εκατό (85%),

γ) αν εξοφληθούν σε επτά (7) έως δώδεκα (12) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%),

δ) αν εξοφληθούν σε δεκατρείς (13) έως εξήντα (60) δόσεις, με απαλλαγή κατά ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%).

2. Κάθε είδους οφειλές προς τους Δήμους, τις Περιφέρειες και τα νομικά τους πρόσωπα, από φυσικά πρόσωπα τα οποία δεν ανήκουν στην κατηγορία του ευάλωτου οφειλέτη της παρ. 1, καθώς και από νομικά πρόσωπα, εφόσον αυτές έχουν βεβαιωθεί έως τις 31.10.2024, δύναται, ύστερα από αίτηση του οφειλέτη προς την αρμόδια για την είσπραξή τους υπηρεσία του οικείου δήμου ή της οικείας περιφέρειας ή του νομικού τους προσώπου, να ρυθμίζονται και να εξοφλούνται σε έως εξήντα (60) δόσεις.

3. Οι δόσεις των παρ. 1 και 2 είναι μηνιαίες και ισόποσες πλην της τελευταίας που μπορεί να είναι μικρότερη των υπολοίπων. Κάθε δόση, πλην της τελευταίας, δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πενήντα (50) ευρώ.

4. Στη ρύθμιση του παρόντος άρθρου μπορεί, επίσης, να υπάγονται και οφειλές που κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης:

α) τελούν σε αναστολή, διοικητική ή εκ του νόμου,

β) έχουν υπαχθεί σε προηγούμενη ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής, η οποία είναι σε ισχύ, με απώλεια των ευεργετημάτων της προηγούμενης ρύθμισης και χωρίς η υπαγωγή τους να συνεπάγεται επιστροφή καταβληθέντων ποσών,

γ) δεν έχουν βεβαιωθεί, επειδή εκκρεμεί για αυτές δικαστική αμφισβήτηση σε οποιονδήποτε βαθμό, εφόσον, στην τελευταία περίπτωση, ο οφειλέτης παραιτηθεί από τα ασκηθέντα ένδικα βοηθήματα ή μέσα. Αν με το ένδικο βοήθημα είχε συνυποβληθεί αίτημα συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς, η ανωτέρω παραίτηση καταλαμβάνει και το αίτημα αυτό. Βεβαίωση της γραμματείας του δικαστηρίου, όπου εκκρεμούσε η υπόθεση, ότι έχει υποβληθεί παραίτηση, επισυνάπτεται στην αίτηση υπαγωγής στη ρύθμιση.

5. Η αίτηση του οφειλέτη για την υπαγωγή στη ρύθμιση του παρόντος υποβάλλεται έως την 31η.1.2025.

6. Η ρύθμιση χορηγείται με απόφαση που εκδίδεται από τον προϊστάμενο της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου ή της περιφέρειας ή του νομικού προσώπου, η οποία γνωστοποιείται στον αιτούντα, με συστημένη επιστολή αν η αίτηση υποβλήθηκε έγχαρτα ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο αν υποβλήθηκε ψηφιακά.

7. Η πληρωμή, είτε του εφάπαξ ποσού είτε της πρώτης δόσης, πραγματοποιείται μέσα σε τρεις (3) εργάσιμες ημέρες από την ημέρα γνώσης του οφειλέτη περί υπαγωγής του στη ρύθμιση, διαφορετικά η ρύθμιση καταργείται αυτοδικαίως. Οι επόμενες δόσεις καταβάλλονται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του αντίστοιχου μήνα, χωρίς να απαιτείται ιδιαίτερη ειδοποίηση του οφειλέτη.

8. Η καθυστέρηση καταβολής δόσης συνεπάγεται την επιβάρυνση με μηνιαία προσαύξηση πέντε τοις εκατό (5%) επί του ποσού της δόσης, από την επομένη της ημέρας που όφειλε αυτή να καταβληθεί.

9. Εφόσον ο οφειλέτης της παρ. 1, σε οποιοδήποτε στάδιο της ρύθμισης, εξοφλήσει εφάπαξ τις υπόλοιπες δόσεις των ρυθμιζόμενων οφειλών, παρέχεται απαλλαγή κατά ποσοστό επί του εναπομείναντος ποσού των προσαυξήσεων εκπρόθεσμης καταβολής και των προστίμων, ίσο με αυτό που αντιστοιχεί στον αριθμό των μηνιαίων δόσεων που τελικά διαμορφώνεται, με αντίστοιχη τροποποίηση της απόφασης του αρμόδιου οργάνου της παρ. 6.

10. Κατά τη διάρκεια της ρύθμισης, εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις δέσμευσης χορήγησης αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας από άλλη αιτία και ο οφειλέτης έχει καταβάλει:

α) το πέντε τοις εκατό (5%) της ρυθμιζόμενης οφειλής του, για οφειλή μέχρι πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, ή

β) το δέκα τοις εκατό (10%) της ρυθμιζόμενης οφειλής του, για οφειλή από πέντε χιλιάδες και ένα λεπτό του ευρώ (5.000,01) και άνω,

ο Δήμος ή η Περιφέρεια ή το νομικό πρόσωπο προβαίνει σε εντολή άρσης της δέσμευσης αυτής προς την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και σε εντολή για επαναδέσμευση σε περίπτωση καθυστέρησης καταβολής έστω και μίας από τις δόσεις. Με τις ίδιες προϋποθέσεις, αναστέλλονται η λήψη αναγκαστικών μέτρων και η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης επί κινητών ή ακινήτων του οφειλέτη. Η αναστολή αυτή δεν ισχύει για κατασχέσεις οι οποίες έχουν επιβληθεί στα χέρια τρίτων ή για τις οποίες έχουν εκδοθεί οι σχετικές παραγγελίες, τα αποδιδόμενα, όμως, από αυτές ποσά λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη δόσης ή δόσεων της ρύθμισης, εφόσον δεν πιστώνονται με άλλες οφειλές που δεν έχουν ρυθμιστεί. Αν ο οφειλέτης απωλέσει το ευεργέτημα της ρύθμισης, τα μέτρα που έχουν ανασταλεί συνεχίζονται.

11. Σε περίπτωση μη καταβολής δύο (2) συνεχόμενων δόσεων ή τριών (3) δόσεων συνολικά, η ρύθμιση διακόπτεται και βεβαιώνονται εκ νέου τα οφειλόμενα, μαζί με τα πρόστιμα και τις προσαυξήσεις που έχουν διαγραφεί. Ο προϊστάμενος της ταμειακής υπηρεσίας γνωστοποιεί στην οικεία Δ.Ο.Υ. το συνολικά οφειλόμενο ποσό (αρχική οφειλή, πρόστιμα, προσαυξήσεις και τόκους), το

οποίο πλέον βεβαιώνεται σε αυτή και εισπράττεται με ευθύνη της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.). Η Α.Α.Δ.Ε. παρακρατά το πέντε τοις εκατό (5%) του ποσού που εισπράττεται και το υπόλοιπο καταβάλλεται στον δικαιούχο δήμο ή στην περιφέρεια ή νομικό πρόσωπο εντός τριάντα (30) ημερών από την είσπραξή του.

12. Το άρθρο 59 του ν. 5039/2023 (Α' 83), περί διαγραφής ατομικών οφειλών αποβιωσάντων ή σοβαρά πληγέντων, καθώς και στενών συγγενών του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών, εφαρμόζεται αναλόγως και για πάσης φύσης βεβαιωμένες και ανεξόφλητες την 31η.3.2023 οφειλές σε Δήμους, Περιφέρειες και νομικά πρόσωπα αυτών.

Άρθρο 26

Εξωδικαστικός μηχανισμός για οφειλές προς Δήμους

Για κάθε είδους οφειλές προς τους Δήμους και τα νομικά τους πρόσωπα, το ύψος των οποίων υπερβαίνει τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ, ο οφειλέτης δικαιούται να υπαχθεί, με αίτησή του, στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του ν. 4738/2020 (Α' 207). Σε αυτήν την περίπτωση, το χρέος ως σύνολο απαιτήσεων (αρχικού οφειλόμενου ποσού, τυχόν προστίμων και προσαυξήσεων), βεβαιώνεται στην οικεία Δ.Ο.Υ. η οποία πλέον το διαχειρίζεται ως χρέος του Δημοσίου, ενεργώντας όλες τις πράξεις που ορίζονται στις ρυθμίσεις του ν. 4738/2020. Στις περιπτώσεις επιτυχούς προόδου του μηχανισμού και είσπραξης οφειλομένων, η Α.Α.Δ.Ε. παρακρατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) αυτών και αποδίδει τα υπόλοιπα εισπραχθέντα στον δικαιούχο, δήμο ή νομικό πρόσωπο εντός τριάντα (30) ημερών από την είσπραξή τους. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η Δ.Ο.Υ. ενεργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 82 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190).

Άρθρο 27

Μεταβίβαση ακίνητης περιουσίας δημοτικών επιχειρήσεων που εκκαθαρίστηκαν - Προσθήκη παρ. 10 στο άρθρο 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στο άρθρο 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), περί ορισμών και διακρίσεων των επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, προστίθεται παρ. 10 ως εξής:

«10. Στην περίπτωση λύσης και εκκαθάρισης των επιχειρήσεων των προηγούμενων παραγράφων, η απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου συλλογικού οργάνου του Ο.Τ.Α., με την οποία εγκρίνεται ο ισολογισμός λήξης εκκαθάρισης της επιχείρησης με μηδέν παθητικό εξαιρουμένων των ιδίων κεφαλαίων, συνοδεύεται επιπροσθέτως από απόσπασμα που περιγράφει τα ακίνητα που αποκτά ο Ο.Τ.Α., με τα εμπράγματα και πάσης φύσεως δικαιώματα επί αυτών και αποτελεί τον τίτλο για την καταχώρισή τους στο αρμόδιο κτηματολογικό γραφείο ή υποθηκοφυλακείο ατελώς.»

Άρθρο 28
Ανάρτηση πράξεων ανατροπής ανάληψης
υποχρέωσης δήμων στο πρόγραμμα
«ΔΙΑΥΓΕΙΑ»

Οι δήμοι, των οποίων νομικά πρόσωπα καταργήθηκαν με τα άρθρα 27 και 29 του ν. 5056/2023 (Α' 163), περί κατάργησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και λύσης κοινωφελών επιχειρήσεων δήμων, και έχουν απωλέσει την προθεσμία του πρώτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4325/2015 (Α' 47), περί ανάρτησης πράξεων ανατροπής ανάληψης υποχρεώσεων (ανακλητικές πράξεις) στο «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», αναρτούν στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος, τις πράξεις ανατροπής ανάληψης υποχρέωσης που έχουν εκδοθεί με ημερομηνία έως τις 31.12.2023.

Άρθρο 29
Εξαίρεση Δημοτικών Επιχειρήσεων
Υδρευσης Αποχέτευσης από την υποχρέωση
προσκόμισης ενημερότητας - Προσθήκη παρ. 4
στο άρθρο 14 του ν. 4483/2017

Στο άρθρο 14 του ν. 4483/2017 (Α' 107), περί ρύθμισης ληξιπρόθεσμων οφειλών Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης προς τον οικείο Δήμο, προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο 14 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 14
Ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών Δ.Ε.Υ.Α. προς
τον οικείο Δήμο

1. Με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, μπορεί να ρυθμίζεται η αποπληρωμή σε πολλαπλές ισόποσες δόσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών, από οποιαδήποτε αιτία, Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης προς τον οικείο Δήμο. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο αριθμός των δόσεων και η περιοδικότητά τους. Ο συνολικός χρόνος αποπληρωμής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη.

2. Ληξιπρόθεσμες οφειλές Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης, από οποιαδήποτε αιτία, προς τον οικείο Δήμο, οι οποίες έχουν βεβαιωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, δύνανται να απαλλάσσονται προσαυξήσεων και προστίμων, με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου.

3. Ληξιπρόθεσμες οφειλές του οικείου Δήμου προς τη Δ.Ε.Υ.Α., που προέρχονται από την τιμολόγηση των υπηρεσιών της αρμοδιότητάς της, μπορεί να συμψηφίζονται με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της Δ.Ε.Υ.Α. προς τον Δήμο. Για την εφαρμογή του συμψηφισμού υποβάλλει πρόταση το διοικητικό συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α. και αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο. Τυχόν καταβληθείσες προσαυξήσεις και πρόστιμα, που αφορούν στις οφειλές που συμψηφίζονται, περιλαμβάνονται στον συμψηφισμό και αφαιρούνται από το τελικό ποσό.

4. Για την εφαρμογή του παρόντος, οι Δ.Ε.Υ.Α. εξαιρούνται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας και βεβαίωσης οφειλής του άρθρου 12 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58), καθώς και αποδεικτικού ασφαλι-

στικής ενημερότητας της περ. α) του άρθρου 23 του ν. 4611/2019 (Α' 73).»

Άρθρο 30
Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων,
καταστημάτων και ιαματικών πηγών

1. Επί του καταβαλλόμενου μισθώματος κλίνης, ενοικιαζομένου δωματίου, διαμερίσματος, χώρου ή θέσης σε οργανωμένη κατασκήνωση, και επί της τιμής κλίνης για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και τα τουριστικά καταλύματα κάθε λειτουργικής μορφής, όπως προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155), καθώς και επί του μισθώματος καταλύματος κάθε κατηγορίας βραχυχρόνιας μίσθωσης, επιβάλλεται τέλος διαμονής παρεπιδημούντων σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%), όταν η διαμονή διαρκεί λιγότερο του εξαμήνου.

2. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων της παρ. 1 συνιστά έσοδο των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού και μπορεί να διατίθεται για την πληρωμή οποιασδήποτε δαπάνης. Το τέλος βαρύνει τον διαμένοντα πελάτη, αναγράφεται επί των εκδιδόμενων φορολογικών στοιχείων, εισπράττεται από τον εκμισθωτή και αποδίδεται από αυτόν στον δικαιούχο δήμο, μέσα στην προθεσμία απόδοσης του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Για μη υπόχρεους σε υποβολή δήλωσης Φ.Π.Α., η δήλωση των τελών υποβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του μήνα που ακολουθεί κάθε ημερολογιακό τρίμηνο.

3. Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, μπορεί να αυξάνεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα εβδομήντα πέντε τοις εκατό (0,75%), καθώς και να διαφοροποιείται είτε κατά οικιστικές περιοχές που οριοθετούνται σαφώς με την εν λόγω απόφαση είτε κατά τις μορφές-κατηγορίες καταλυμάτων. Η ισχύς της ως άνω απόφασης αρχίζει τρεις (3) μήνες μετά τη δημοσίευσή της.

4. Επί των ακαθαρίστων εσόδων των: α) κάθε είδους, μορφής και ονομασίας καταστημάτων, στα οποία πωλούνται για κατανάλωση εντός των χώρων δραστηριοποίησης του καταστήματος ή σε πακέτο, φαγητά, ποτά, καφές, αναψυκτικά, γαλακτοκομικά προϊόντα και γλυκίσματα, εφόσον διαθέτουν πάγκους ή τραπεζοκαθίσματα, β) ζυθοπωλείων και μπαρ, ανεξαρτήτως ιδιαίτερης ονομασίας και κατηγορίας, γ) καντινών, δ) νυχτερινών κέντρων, αιθουσών χορού και άλλων καταστημάτων με ποτά και θέαμα, καφωδείων, κέντρων διασκέδασης και χορευτικών κέντρων με μουσική και ε) επιχειρήσεων καζίνο και των επιχειρήσεων που λειτουργούν εντός αυτού, επιβάλλεται τέλος υπέρ των δήμων, στην περιφέρεια των οποίων ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων. Το τέλος αυτό υπολογίζεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) για τα καταστήματα των περ. α), β) και γ), σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) για τα καταστήματα της περ. δ) και σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) για τα καταστήματα της περ. ε). Με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου το τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων των καταστημάτων των περ. α) έως και γ) μπορεί

να αυξάνεται σε ποσοστό μηδέν κόμμα εβδομήντα πέντε τοις εκατό (0,75%) και, επιπλέον, μπορεί να διαφοροποιείται είτε κατά οικιστικές περιοχές που οριοθετούνται σαφώς με την εν λόγω απόφαση είτε κατά κατηγορίες καταστημάτων. Η ισχύς της ως άνω απόφασης αρχίζει τρεις (3) μήνες μετά τη δημοσίευσή της.

Στο τέλος της παρούσας υπάγονται και τα κέντρα διασκέδασης και τα καταστήματα των πιο πάνω περιπτώσεων που λειτουργούν μέσα σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας, τα καταστήματα των πιο πάνω περιπτώσεων που λειτουργούν μέσα σε εμπορικά κέντρα, καθώς και στα οργανωμένα τμήματα των υπεραγορών (SUPER MARKETS) και των πολυκαταστημάτων, στα οποία πωλούνται έτοιμα φαγητά.

5. Στους δήμους και στις περιοχές-τμήματα δήμων, όπου δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, το τέλος της παρ. 4 μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού τους συμβουλίου.

6. Το τέλος της παρ. 4 μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%), και στις παρακάτω κατηγορίες καταστημάτων: α) ειδών λαϊκής τέχνης, β) ενθυμίων και δώρων, γ) ενοικιάσεως σκαφών αναψυχής τοπικού χαρακτήρα, θαλάσσιων ποδηλάτων, ιστιοσανίδων, ειδών χρησιμοποιούμενων στην παραλία, σχολών εκμάθησης θαλάσσιων σπορ και εκμάθησης καταδύσεων, γενικότερα ειδών που χρησιμοποιούνται στη θάλασσα από τους λουόμενους, δ) ειδών χειμερινών σπορ, σκι και ορειβασίας, σχολών εκμάθησης χειμερινών σπορ, ε) ενοικιάσεων αυτοκινήτων, μοτοποδηλάτων, ποδηλάτων και ελαφρών προσωπικών ηλεκτρικών οχημάτων (Ε.Π.Η.Ο.) και παρόχων Ε.Π.Η.Ο. προς κοινή χρήση και στ) τουριστικών προϊόντων-αναμνηστικών κάθε είδους.

Σε περίπτωση διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών στο πλαίσιο άσκησης πολλαπλών οικονομικών δραστηριοτήτων από τα ανωτέρω καταστήματα, για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου κατά τα ανωτέρω τέλους λαμβάνονται υπόψη τα ακαθάριστα έσοδα, τα οποία προέρχονται μόνο από τη λιανική πώληση των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, όπως αυτά προκύπτουν από τη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 1080/1980 (Α' 246) και τα εκκαθαριστικά σημειώματα του Φ.Π.Α..

7. Το τέλος των παρ. 4 έως 6 βαρύνει τον πελάτη και αναγράφεται ξεχωριστά στα εκδιδόμενα στοιχεία, επισπράττεται δε από αυτόν που εκδίδει τον λογαριασμό, ο οποίος υποχρεούται να το καταβάλλει, είτε είναι είτε δεν είναι υπόχρεος στην πληρωμή Φ.Π.Α., με υποβολή δήλωσης προς την Α.Α.Δ.Ε..

8. Επί του αντιτίμου χρήσης των φυσικών ιαματικών πηγών δύναται να επιβάλλεται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, τέλος σε ποσοστό μέχρι δεκαπέντε τοις εκατό (15%). Η ισχύς της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου αρχίζει τρεις (3) μήνες μετά τη δημοσίευσή της. Το τέλος βαρύνει τον χρήστη της υπηρεσίας και αναγράφεται ξεχωριστά στα εκδιδόμενα στοιχεία, επισπράττεται δε από αυτόν που εκδίδει τον λογαριασμό, ο οποίος υποχρεούται να το καταβάλλει στον οικείο δήμο.

9. Στις περιπτώσεις μη υποβολής δήλωσης για τα τέλη των παρ. 1 έως 8, επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου πρόστιμο σύμφωνα με το άρθρο 73 του από 24.9/10.10.1958 β.δ. (Α' 171). Στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης ή μη καταβολής των τελών, αντί του τόκου εκπρόθεσμης καταβολής του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190), επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου προσαύξηση δύο τοις εκατό (2%) επί του οφειλόμενου τέλους, για κάθε μήνα καθυστέρησης, η οποία όμως δεν μπορεί να υπερβεί το εκατό τοις εκατό (100%) του οφειλόμενου κάθε φορά χρέους.

10. Από το συνολικό ποσό των εισπραχθέντων κάθε μήνα εσόδων, ορίζεται ποσοστό παρακράτησης και απόδοσης στον ΑΛΕ 1440103001 του κρατικού προϋπολογισμού ύψους πέντε τοις εκατό (5%), κατά παρέκκλιση των όσων ορίζονται στο άρθρο 98 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Επιπλέον, ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) μεταβιβάζεται σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων («Λογαριασμός Αρωγής Δήμων»), προκειμένου να αποδοθεί σε οικονομικά ασθενέστερους δήμους.

Άρθρο 31

Αύξηση προστίμου αυθαίρετης χρήσης κοινόχρηστων χώρων - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 13 του από 24.9/10.10.1958 β.δ.

Στην παρ. 8 του άρθρου 13 του από 24.9/10.10.1958 β.δ. (Α' 171), περί της αυθαίρετης χρήσης κοινόχρηστων χώρων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, η λέξη «ισόποσο» αντικαθίσταται από τις λέξεις «τριπλάσιο του αναλογούντος τέλους», β) προστίθεται νέο, τρίτο, εδάφιο, γ) στο ενδέκατο εδάφιο, οι λέξεις «αφαίρεση των ανωτέρω αντικειμένων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «παρέλευση εντά (7) ημερών από την επομένη της επίδοσης της εντολής άρσης της αυθαίρετης κατάληψης, και ανεξάρτητα αν έχουν απομακρυνθεί ή όχι από τον Δήμο τα εν λόγω αντικείμενα», δ) στο δωδέκατο εδάφιο, οι λέξεις «δέκατου εδαφίου ή σφράγιση από μία (1) έως πέντε (5)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πρώτου εδαφίου ή σφράγιση από μία (1) έως δέκα (10)», ε) προστίθενται νέα εδάφια, δέκατο τρίτο και δέκατο τέταρτο, στ) τα εδάφια δέκατο έκτο, δέκατο έβδομο και δέκατο όγδοο καταργούνται και η παρ. 8, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Για την αυθαίρετη χρήση κοινόχρηστων χώρων, των οποίων η παραχώρηση της χρήσης έχει επιτραπεί με την απόφαση της παρ. 2, επιβάλλεται σε βάρος του παραβάτη, με απόφαση του δημάρχου, το αναλογούν τέλος και τριπλάσιο του αναλογούντος τέλους πρόστιμο. Με όμοια απόφαση επιβάλλεται πρόστιμο σε βάρος εκείνου που προβαίνει σε αυθαίρετη χρήση χώρου του οποίου η παραχώρηση της χρήσης δεν έχει επιτραπεί, ίσο με το διπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού που καθορίστηκε με την απόφαση της παρ. 3 για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση για όμοια χρήση. Αν η αυθαίρετη χρήση χώρου του προηγούμενου εδαφίου αφορά οδούς τυ-

φλών ή ελεύθερη ζώνη πλάτους τριάμισι (3,50) μέτρων σε πεζόδρομο, με όμοια απόφαση επιβάλλεται πρόστιμο ίσο με το τετραπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού που καθορίστηκε με την απόφαση της παρ. 3 για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση για όμοια χρήση.

Η αυθαίρετη χρήση του κοινόχρηστου χώρου διαπιστώνεται από τον δήμο ή τις Αστυνομικές Αρχές μετά από διενέργεια αυτοψίας. Στην οικεία έκθεση περιγράφονται αναλυτικά η κατάσταση του χώρου, οι επεμβάσεις που έχουν γίνει σε αυτόν, το είδος της χρήσης, και τα αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί, επισυνάπτεται δε σχετικό σχεδιάγραμμα και, αν απαιτείται, φωτογραφίες, ή ηλεκτρονικό αρχείο τους.

Αντίγραφο της εκθέσεως παραδίδεται στον ενεργούντα την αυθαίρετη χρήση του χώρου αυτού ή θυροκολλείται στο κατάστημα σε κάθε άλλη περίπτωση. Παράλληλα, επιδίδεται στον παραβάτη εντολή να άρει την αυθαίρετη κατάληψη του κοινόχρηστου χώρου, αφαιρώντας τα κάθε είδους αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί σε αυτόν μέσα σε επτά (7) ημέρες από την επομένη της επιδόσεως.

Αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί, τα εν λόγω αντικείμενα απομακρύνονται άμεσα από συνεργείο του δήμου, ο οποίος μπορεί να ζητήσει, προς τον σκοπό αυτόν, την άμεση συνδρομή των Αστυνομικών Αρχών.

Τα αντικείμενα που αφαιρούνται καταγράφονται σε ειδική έκθεση, η οποία υπογράφεται από τον επικεφαλής του συνεργείου του δήμου που τα απομακρύνει και δεν επιστρέφονται αν προηγουμένως δεν καταβληθεί ειδικό πρόστιμο για τα έξοδα μεταφοράς και αποθηκεύσεως αυτών, το οποίο καθορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της παρ. 3. Αν το ανωτέρω ειδικό πρόστιμο δεν εξοφληθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της αφαίρεσης, τα αφαιρεθέντα αντικείμενα κατάσχονται άμεσα και μπορεί να διατίθενται, να εκποιούνται ή να καταστρέφονται από τον δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 199 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Αν, μετά την παρέλευση επτά (7) ημερών από την επομένη της επίδοσης της εντολής άρσης της αυθαίρετης κατάληψης, και ανεξάρτητα αν έχουν απομακρυνθεί ή όχι από τον δήμο τα εν λόγω αντικείμενα, διαπιστωθεί δεύτερη παράβαση, αφαιρείται η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Στην περίπτωση των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, επιβάλλεται το διπλάσιο του προστίμου του πρώτου εδαφίου ή σφράγιση από μία (1) έως δέκα (10) ημέρες. Σε περίπτωση παραβίασης της σφράγισης του καταστήματος, που έχει επιβληθεί ύστερα από απόφαση αφαίρεσης της άδειας χρήσης κοινοχρήστου χώρου του προηγούμενου εδαφίου, και θέσης σε λειτουργία του καταστήματος, εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 2 του π.δ. 180/1979 (Α' 46), περί λειτουργίας οιοσπυεματοπωλείων και κέντρων διασκεδάσεως. Για κάθε επόμενη παράβαση, οι κυρώσεις επιβάλλονται εκ νέου. Αν το ανωτέρω χρονικό διάστημα των έξι (6) μηνών δεν συμπληρώνεται εντός του ημερολογιακού έτους που αφορά η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου, δεν χορηγείται στον παραβάτη νέα αντίστοιχη άδεια στο επόμενο

ημερολογιακό έτος μέχρι συμπλήρωσεως του χρονικού διαστήματος αυτού.»

Άρθρο 32

Ηλεκτρονική κατάσχεση στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων για οφειλές προς Δήμους - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στο άρθρο 167 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), περί είσπραξης εσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Ειδικά για την εφαρμογή από τους δήμους του άρθρου 32 του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190), περί κατασχεσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων με ηλεκτρονικά μέσα, όπου στην παρ. 1 του ανωτέρω άρθρου αναφέρεται ο Διοικητής της ΑΑΔΕ νοείται ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, και όπου στην παρ. 5 αναφέρεται ο Διοικητής της ΑΑΔΕ νοείται ο Προϊστάμενος της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου.»

Άρθρο 33

Τέλη καθαριότητας και φωτισμού σε χώρους στάθμευσης δημοσίας χρήσης

Η παρ. 2 του άρθρου 81 του ν. 4530/2018 (Α' 59), περί ανώτατου ορίου τελών καθαριότητας και φωτισμού σε υπαίθριους και στεγασμένους χώρους στάθμευσης ιδιοκτησίας της Αττικό Μετρό Α.Ε., εφαρμόζεται για όλους τους υπαίθριους και στεγασμένους χώρους στάθμευσης δημόσιας χρήσης.

Άρθρο 34

Προϋποθέσεις αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων - Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 2, παρ. Α και Β άρθρου 3 και παρ. Η άρθρου 4 π.δ. 99/2017

Στο π.δ. 99/2017 (Α' 141), περί καθορισμού προϋποθέσεων αδειοδότησης και λειτουργίας των παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών που λειτουργούν εντός νομικών προσώπων των δήμων ή υπηρεσίας των δήμων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) Στην παρ. 1 του άρθρου 2, περί της λειτουργίας των σταθμών, αα) στο τέταρτο εδάφιο προστίθενται οι λέξεις «, με εξαίρεση υφιστάμενους κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς», αβ) προστίθεται νέο, πέμπτο, εδάφιο, αγ) στο έκτο εδάφιο, οι λέξεις «εκπληρώνει τους όρους χρήσης της ισχύουσας πολεοδομικής νομοθεσίας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «βρίσκεται σε περιοχή όπου επιτρέπεται η εν λόγω χρήση» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για τη λειτουργία κάθε σταθμού είναι απαραίτητη η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας. Για τη λειτουργία παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών είναι αναγκαία η ύπαρξη καταλλήλου οικοπέδου ή κτιρίου με την ανάλογη

έκταση οικοπέδου. Οι σταθμοί ιδρύονται μέσα σε αστικές - ημιαστικές - αγροτικές περιοχές. Απαγορεύεται η εγκατάσταση αυτών σε οικοδομές, όταν τμήματα των οικοδομών αυτών χρησιμοποιούνται για άλλον σκοπό, έχοντας κοινή με το σταθμό είσοδο ή έξοδο, με εξαίρεση υφιστάμενους κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος παιδικούς, βρεφικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς. Οι υφιστάμενοι κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, στους οποίους έχει δοθεί έγκριση εκτέλεσης εργασιών επεκτάσεων, εμπίπτουν στην απαγόρευση του προηγούμενου εδαφίου και οφείλουν να συμμορφωθούν με τη σχετική πρόβλεψη για λειτουργία χωριστής εισόδου ή εξόδου, εντός του χρόνου ισχύος της σχετικής οικοδομικής άδειας. Το οικόπεδο θα πρέπει να είναι ομαλό με μικρές κλίσεις, να βρίσκεται σε περιοχή όπου επιτρέπεται η εν λόγω χρήση, να απέχει τριακόσια (300) τουλάχιστον μέτρα από την περίμετρο εγκεκριμένης βιομηχανικής ζώνης, θορυβώδη εργαστήρια και εν γένει ανθυγιεινές και οχληρές εγκαταστάσεις, όπως αυτές χαρακτηρίζονται από την κατά νόμο αρμόδια Επιτροπή Εκτίμησης Ακινήτων του άρθρου 7 του π.δ. 270/1981, σύμφωνα με τις ισχύουσες υγειονομικές διατάξεις και να εξυπηρετείται από τα δίκτυα παροχής πόσιμου νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και τηλεφώνου, καθώς και από οδικό δίκτυο.»

β) Στην περ. α' του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 2, περί αναθεώρησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, διαγράφεται η λέξη «διαρρυθμίσεις,» και η παρ. 4 του άρθρου 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Αναθεώρηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας είναι απαραίτητη, όταν μεταβάλλεται ένα από τα παρακάτω στοιχεία:

α. Η κτιριακή υποδομή του σταθμού (προσθήκες τμημάτων κ.λπ.).

β. Το νομικό καθεστώς του σταθμού.

γ. Ο αριθμός των βρεφών-νηπίων που μπορεί ο σταθμός να φιλοξενήσει.

Στην περίπτωση μεταβολής του στοιχείου α' ή γ' είναι απαραίτητη η εκ των προτέρων αυτοψία των χώρων από την Τεχνική Υπηρεσία του οικείου δήμου, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι τροποποιήσεις είναι σύμφωνες με τις ισχύουσες διατάξεις, που διέπουν τη λειτουργία του σταθμού.

Σε περίπτωση μεταβολής του στοιχείου β', η αναθεώρηση της άδειας γίνεται κατόπιν έγγραφης ενημέρωσης από τον σταθμό ως προς τα τροποποιούμενα στοιχεία.

Σε κάθε άλλη περίπτωση μεταβολής, πέραν των προβλεπόμενων στην παράγραφο αυτή, απαιτείται η έκδοση νέας άδειας.»

γ) Η παρ. Α του άρθρου 3, περί τεχνικών προδιαγραφών, αντικαθίσταται ως εξής:

«Α. Οι παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί των δήμων και των νομικών τους προσώπων υπάγονται στις διατάξεις: α) Του Κτιριοδομικού Κανονισμού στην κατηγορία χρήσης «Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια» και β) των Κανονισμών Πυροπροστασίας Κτιρίων και των πυροσβεστικών διατάξεων (Πυροσβεστική Διάταξη υπ' αρ. 18/2019 ή Έκθεση Επιθεώρησης), σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν την κατηγορία χρήσης κτιρίων «Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια», όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο ανέγερσης ή χορήγησης της αρχικής άδειας ή πρώτης λειτουργίας τους.

Οι παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί των δήμων και των νομικών τους προσώπων, εφόσον επιθυμούν, μπορούν να εφαρμόσουν προαιρετικά τον ισχύοντα Κανονισμό Πυροπροστασίας Κτιρίων (π.δ. 41/2018, Α' 80), αντί αυτού που ίσχυε κατά το χρονικό σημείο του προηγούμενου εδαφίου.

Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών, για τις οποίες δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής άδειας εφαρμόζονται οι κατά περίπτωση διατάξεις πυροπροστασίας του χρόνου ανέγερσης ή χορήγησης της αρχικής άδειας ή πρώτης λειτουργίας τους. Σε αντίθετη περίπτωση, ήτοι εκτέλεση εργασιών, για τις οποίες απαιτείται η έκδοση οικοδομικής άδειας, εφαρμόζονται οι διατάξεις πυροπροστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του π.δ. 41/2018.»

δ) Στον πίνακα και τις παρατηρήσεις της παρ. Β του άρθρου 3, περί τεχνικών προδιαγραφών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

δα) Στο σημείο «1. Είσοδος - Αναμονή (καροτσάκια)» του στοιχείου «Α. ΥΠΟΔΟΧΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ», i) στη στήλη «ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)», ο αριθμός «12» αντικαθίσταται από τις λέξεις «8 έως 12», ii) στη στήλη «ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)», ο αριθμός 2,4 διαγράφεται και iii) στη στήλη «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ», προστίθενται οι λέξεις «8 τ.μ. για Β.Σ. με έως 25 βρέφη ή για Π.Σ. με έως 35 νήπια ή για ΒΝ.Σ. με έως 35 παιδιά και 12 τ.μ. για Β.Σ. με περισσότερα από 25 βρέφη ή για Π.Σ. με περισσότερα από 35 νήπια ή για ΒΝ.Σ. με περισσότερα από 35 παιδιά» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Α. ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ			
1. Είσοδος-Αναμονή (καροτσάκια)	8 έως 12	-	8 τ.μ. για Β.Σ. με έως 25 βρέφη ή για Π.Σ. με έως 35 νήπια ή για ΒΝ.Σ. με έως 35 παιδιά και 12 τ.μ. για Β.Σ. με περισσότερα από 25 βρέφη ή για Π.Σ. με περισσότερα από 35 νήπια ή για ΒΝ.Σ. με περισσότερα από 35 παιδιά

δβ) Στο σημείο «4. Χώρος Προσωπικού» του στοιχείου «Α. ΥΠΟΔΟΧΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ», στη στήλη «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ», οι λέξεις «Απαιτείται για σταθμούς > 6-7 άτομα προσωπικό» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Απαιτείται σε Β.Σ. με περισσότερα από 25 βρέφη ή σε Π.Σ. με περισσότερα από 35 νήπια ή σε ΒΝ.Σ. με περισσότερα από 35 παιδιά» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Α. ΥΠΟΔΟΧΗ-ΔΙΟΙΚΗΣΗ			
4. Χώρος Προσωπικού	7	2,2	Απαιτείται σε Β.Σ. με περισσότερα από 25 βρέφη ή σε Π.Σ. με περισσότερα από 35 νήπια ή σε ΒΝ.Σ. με περισσότερα από 35 παιδιά

δγ) Στο σημείο «1. Αίθουσα ύπνου βρεφών» του στοιχείου «Β1. ΧΩΡΟΙ ΒΡΕΦΩΝ», i) στη στήλη «ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)», η λέξη «βρέφος» αντικαθίσταται από τις λέξεις «θέση ύπνου», ii) στη στήλη «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ», προστίθενται οι λέξεις «1 θέση ύπνου/2 βρέφη» και ο αριθμός «15,00» αντικαθίσταται από τον αριθμό «12,00» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Β1. ΧΩΡΟΙ ΒΡΕΦΩΝ			
1. Αίθουσα ύπνου βρεφών	2,50 τ.μ./ θέση ύπνου	3	1 θέση ύπνου / 2 βρέφη Ελαχ. επιφάνεια αίθουσας 12,00 τ.μ.

δδ) Στο σημείο «4. Χώρος WC/Λουτρού νηπίων» του στοιχείου «Β2. ΧΩΡΟΙ ΝΗΠΙΩΝ», i) στη στήλη «ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)», ο αριθμός «12» αντικαθίσταται από τον αριθμό «8», ii) στη στήλη «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ», προστίθενται οι λέξεις «2,5 τ.μ. ανά 6 παιδιά» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Β2. ΧΩΡΟΙ ΝΗΠΙΩΝ			
4. Χώρος WC/ Λουτρού νηπίων	8		2,5 τ.μ. ανά 6 παιδιά

δε) Στο σημείο «3. Πλυντήριο (σιδερωτήριο)» του στοιχείου Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, i) στη στήλη «ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)», διαγράφεται ο αριθμός «7», ii) στη στήλη «ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)», διαγράφεται ο αριθμός «2,2», iii) στη στήλη «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» προστίθεται η φράση «Χώρος προαιρετικός για σταθμούς με έως 25 παιδιά» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

ΧΩΡΟΙ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (τ.μ.)	ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ ΜΕΤΡΑ (Μ)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Γ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ			
3. Πλυντήριο (σιδερωτήριο)			Χώρος προαιρετικός για σταθμούς με έως 25 παιδιά

δοστ) Στις «ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ» του πίνακα Β επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

i) Στο σημείο «3. Χώρος Προσωπικού», οι λέξεις «Απαιτείται όταν στο σταθμό εργάζονται περισσότερα από 6-7 άτομα προσωπικό» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Απαιτείται σε Β.Σ. με περισσότερα από 25 βρέφη ή σε Π.Σ. με περισσότερα από 35 νήπια ή σε ΒΝ.Σ. με περισσότερα από 35 παιδιά» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Χώρος Προσωπικού: Απαιτείται σε Β.Σ. με περισσότερα από 25 βρέφη ή σε Π.Σ. με περισσότερα από 35 νήπια ή σε ΒΝ.Σ. με περισσότερα από 35 παιδιά. Περιλαμβάνει πάγκο για παρασκευή ροφήματος.»

ii) Στο σημείο «5. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού Κοινού», προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Χώροι Υγιεινής Προσωπικού - Κοινού: Περιλαμβάνει 1 WC με νιπτήρα ανά 8 άτομα προσωπικού, ένα DS ανά 12 άτομα και αποδυτήρια (Locker) για κάθε εργαζόμενο. Εναλλακτικά, τα αποδυτήρια (locker) μπορούν να τοποθετηθούν στον χώρο προσωπικού. Όταν ο σταθμός φιλοξενεί περισσότερα από 50 παιδιά, απαιτείται ιδιαίτερος

χώρος υγιεινής (WC με νιπτήρα) για το κοινό. Οι χώροι υγιεινής που περιλαμβάνουν πάνω από δύο (2) WC με νιπτήρες, δύναται να αναπτυχθούν και σε παραπάνω του ενός σημείου του σταθμού.»

iii) Στο τρίτο εδάφιο του σημείου «13. Τραπεζαρία», οι λέξεις «δύο αίθουσες νηπίων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «όλες τις αίθουσες νηπίων» και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

«13. Τραπεζαρία: Όταν υπάρχει ιδιαίτερος χώρος φαγητού, θα περιλαμβάνει τραπεζακία και καθισματάκια. Θα πρέπει να έχει καλή σύνδεση με την κουζίνα και αν είναι δυνατόν να μπορεί να ενοποιείται με την αίθουσα των νηπίων που εξυπηρετεί. Η τραπεζαρία μπορεί να εξυπηρετεί όλες τις αίθουσες νηπίων, το σερβίρισμα του φαγητού όμως σε αυτή την περίπτωση θα γίνεται τμηματικά.»

iv) Στο σημείο «16. Πλυντήριο - Σιδερωτήριο», καταργούνται τα εδάφια τρίτο και τέταρτο και το σημείο διαμορφώνεται ως εξής:

«16. Πλυντήριο - Σιδερωτήριο: Περιλαμβάνει ηλεκτρικό πλυντήριο ρούχων, ηλεκτρικό στεγνωτήριο (προαιρετικό), νεροχύτη, ηλεκτρικό σιδερωτήριο (προαιρετικό) και ράφια - ερμάρια. Οι χώροι πλυντήριο (σιδερωτήριο) και ακάθαρτα - είδη καθαριότητας μπορούν να αποτελούν ενιαίο χώρο.»

ε) Στην παρ. Η του άρθρου 4, περί κατασκευαστικών διατάξεων ως προς τους υπαίθριους και ημιυπαίθριους περιβάλλοντες χώρους, προστίθενται νέα εδάφια, τέταρτο και πέμπτο, και η παρ. Η διαμορφώνεται ως εξής:

«Η. Περιβάλλον χώρος - υπαίθριοι και ημιυπαίθριοι χώροι

Κάθε σταθμός πρέπει να διαθέτει διαμορφωμένο υπαίθριο χώρο ανάλογα με το είδος και το μέγεθός του.

1. Οι Βρεφικοί Σταθμοί: 3,50 τ.μ./βρέφος.

2. Οι Παιδικόι και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί: 4,50 τ.μ./παιδί.

Κατ' εξαίρεση, αποκλειστικά για τους δήμους μητροπολιτικών κέντρων της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 2Α του ν. 3852/2010 (Α' 87), ο υπαίθριος χώρος των υφιστάμενων κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος δημοτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών ορίζεται σε τουλάχιστον 3 τ.μ. ανά παιδί (βρέφος ή νήπιο).

Ο υπαίθριος χώρος των υφιστάμενων κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος βρεφονηπιακών σταθμών δύναται να χρησιμοποιείται εκ περιτροπής για τα βρέφη και τα νήπια, εφόσον ξεπερνά τα 3 τ.μ. ανά παιδί (βρέφος ή νήπιο), ανά τμήμα που χρησιμοποιεί τον υπαίθριο χώρο κάθε φορά.

Τμήμα του υπαίθριου χώρου θα πρέπει να σκιάζεται τους ζεστούς μήνες. Μπορεί να είναι και ημιυπαίθριο. Ο υπαίθριος ή ημιυπαίθριος χώρος πρέπει να προστατεύεται από δυνατούς ανέμους ή δημιουργία ρευμάτων αέρα (π.χ. σε πυλωτή).

Ο υπαίθριος ή ημιυπαίθριος χώρος θα μπορούσε να είναι διαμορφωμένος με γωνιά παιδικής χαράς και πράσινο. Η χρήση της παιδικής χαράς πρέπει να γίνεται με την επίβλεψη του προσωπικού.

Ο εξοπλισμός της πρέπει να είναι ειδικά σχεδιασμένος για ατομικό ή ομαδικό παιχνίδι.

Τα υλικά του εξοπλισμού πρέπει να έχουν ελεγχθεί, ώστε να ικανοποιούν τις απαιτήσεις της σειράς προτύπων ΕΛΟΤ EN 71.

Τα όργανα και οι κατασκευές, καθώς και οι επιφάνειες πτώσης θα πρέπει να πληρούν τις αντίστοιχες προδιαγραφές που προβλέπονται στη σειρά προτύπων ΕΛΟΤ.

Η τήρηση των απαιτήσεων των προαναφερομένων προτύπων ή προδιαγραφών ασφαλείας πιστοποιείται από τους αναγνωρισμένους φορείς του άρθρου 11 της υπ' αρ. 28492/11.5.2009 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών (Β' 931).

Στη διαμόρφωση του υπαίθριου/ημιυπαίθριου χώρου θα πρέπει να αποφεύγονται τα σκαλιά και να χρησιμοποιούνται κατά το δυνατόν ράμπες. Αν υπάρχουν σκαλιά ή μεγάλες ανισοσταθμίες θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα (παρ. Β του παρόντος).

Ο εξοπλισμός του υπαίθριου χώρου θα πρέπει να είναι ασφαλής και κατάλληλος για την ηλικία των παιδιών.

Ο διαχωρισμός των μικρών από τα μεγάλα παιδιά είναι απαραίτητος, αν ο σταθμός είναι Βρεφονηπιακός Σταθμός.»

Άρθρο 35

Εκτέλεση συγκοινωνιακού έργου στις περιοχές αρμοδιότητας Δήμων Ρόδου και Κω

Οι Δήμοι Ρόδου και Κω, ως καθολικοί διάδοχοι της Δημοτικής Επιχείρησης Συγκοινωνιών ΡΟΔΑ και της Κοινοφελούς Επιχείρησης Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης, Πρόνοιας, Υγείας και Αστικής Συγκοινωνίας (Κ.Ε.Κ.Π.Α.Π.Υ.Α.Σ.), αντίστοιχα, δυνάμει του άρθρου 29 του ν. 5056/2023 (Α' 163), περί λύσης κοινωφελών επιχειρήσεων δήμων, διατηρούν το δικαίωμα κυκλοφορίας των Λεωφορείων Δημοσίας Χρήσης (Λ.Δ.Χ.), που είχε χορηγηθεί στο όνομα των ως άνω κοινωφελών επιχειρήσεων. Τα Λ.Δ.Χ. εξακολουθούν να φέρουν κοινές πινακίδες αυτοκινήτων δημοσίας χρήσης σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών της παρ. 2 του άρθρου 90 του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (ν. 2696/1999, Α' 57), τόσο σε περίπτωση αρχικής θέσης σε κυκλοφορία όσο και σε περίπτωση αντικατάστασής τους, για την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου στην περιοχή αρμοδιότητας των Δήμων Ρόδου και Κω.

Άρθρο 36

Ίδρυση και λειτουργία δημοτικών ελαιτριβείων - Τροποποίηση παρ. Ι άρθρου 75 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στον τομέα η) της παρ. Ι του άρθρου 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), περί των αρμοδιοτήτων των Δήμων, προστίθεται περ. 70 ως εξής: «70. Η ίδρυση και λειτουργία ελαιτριβείων.»

Άρθρο 37

Μουσείο Ολοκαυτώματος Ελλάδος

Η προσωρινή χρήση κοινοχρήστων χώρων και του υπεδάφους αυτών εντός των ο.τ. Μ1 και Μ2 του Δήμου Θεσσαλονίκης, προς εξυπηρέτηση των εργασιών κατασκευής του έργου ανέγερσης του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδος, απαλλάσσεται από την επιβολή του τέλους που προβλέπεται στο άρθρο 13 του από 24.9/20.10.1958 β.δ. (Α' 171). Οι σχετικές άδειες χρήσης κοινοχρήστου χώρου χορηγούνται από τον Δήμο

Θεσσαλονίκης ατελώς. Τυχόν καταβληθέντα στον Δήμο Θεσσαλονίκης ποσά, στο πλαίσιο εφαρμογής των ως άνω διατάξεων, θεωρούνται αχρεωστήτως εισπραχθέντα και επιστρέφονται.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ
ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**Άρθρο 38
Αύξηση αποδόσεων Κεντρικών Αυτοτελών
Πόρων σε Οργανισμούς Τοπικής
Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού - Τροποποίηση
παρ. 4 άρθρου 38 ν. 3986/2011 και παρ. 1
άρθρου 72 ν. 5108/2024**

1. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 38 του ν. 3986/2011 (Α' 152), περί δημοσιονομικών ρυθμίσεων, οι λέξεις «τρία δισεκατομμύρια επτακόσια ογδόντα οκτώ εκατομμύρια (3.788.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τρία δισεκατομμύρια οκτακόσια σαράντα ένα εκατομμύρια (3.841.000.000) ευρώ» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Το συνολικό ποσό των προβλεπόμενων στα άρθρα 259 και 260 του ν. 3852/2010 Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) των Δήμων και Περιφερειών μειώνεται κατά το ποσό απόδοσης των περιλαμβανομένων στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής παρεμβάσεων, που αφορούν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το συνολικό ποσό που μεταβιβάζεται κατ' έτος, σύμφωνα με τα άρθρα 259 και 260 του ν. 3852/2010, από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στους Δήμους και τις Περιφέρειες δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία δισεκατομμύρια οκτακόσια σαράντα ένα εκατομμύρια (3.841.000.000) ευρώ.»

2. Για το έτος 2024, ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Εσωτερικών, ενισχύεται με το ποσό των εκατόν οκτώ εκατομμυρίων (108.000.000) ευρώ, από πιστώσεις των Γενικών Κρατικών Δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, προκειμένου να αποδοθούν:

α) αυξημένοι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) ύψους οκτώ εκατομμυρίων (8.000.000) ευρώ στις περιφέρειες για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών,

β) αυξημένοι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι ύψους δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ στους δήμους για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών,

γ) επιχορήγηση ύψους ενενήντα εκατομμυρίων (90.000.000) ευρώ σε δήμους για την εξόφληση εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους. Το ποσό της επιχορήγησης ανά δήμο δεν μπορεί να υπερβεί το εξήντα τοις εκατό (60%) του ύψους των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του προς τρίτους, όπως αυτό προκύπτει από τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί για τον μήνα αναφοράς Αύγουστο έτους 2024 στις βάσεις δεδομένων οικονομικών στοιχείων του Υπουργείου Εσωτερικών, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 4483/2017 (Α' 107), περί υποβολής των οικονομικών στοιχείων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Κάθε επιχορηγούμενος δήμος μεριμνά αμελλητί για την εξόφληση εκκρεμών και

ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Σε περίπτωση κατά την οποία, από την αντιπαραβολή του ύψους των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων προς τρίτους μεταξύ των μηνών Δεκεμβρίου και Αυγούστου 2024, προκύψει μείωση που υπολείπεται του ποσού της επιχορήγησης, το ποσό της διαφοράς παρακρατείται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους έτους 2025 των δήμων που αφορούν και μεταφέρονται στον Λογαριασμό Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α. του άρθρου 4β του ν. 4111/2013 (Α' 18).

3. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 5108/2024 (Α' 65), περί επιχορήγησης Ο.Τ.Α. για την εξόφληση υποχρεώσεών τους, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «έως την έναρξη ισχύος του παρόντος» αντικαθίσταται από τις λέξεις «έως τη 24η.9.2024», β) οι λέξεις «έως ογδόντα (80) εκατομμυρίων ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως εκατό (100) εκατομμυρίων ευρώ» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Για την εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων σε βάρος των δήμων και των περιφερειών από δικαστικές αποφάσεις και διαταγές πληρωμής, οι οποίες έχουν καταστεί τελεσίδικες έως τη 24η.9.2024, και αφορούν αξιώσεις από προμήθειες αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, καθώς και αποζημιώσεις από αδικοπραξία, οι δήμοι και οι περιφέρειες δύνανται να επιχορηγούνται από χρηματικά διαθέσιμα ύψους έως εκατό (100) εκατομμυρίων ευρώ, του λογαριασμού που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλο «Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.». Η δυνατότητα εξόφλησης από τα χρηματικά διαθέσιμα του ως άνω προγράμματος δεν αφορά αξιώσεις αναγνωρισμένες: α) με συμβιβασμούς ενδοδικαστικούς, πλην των αποφάσεων που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή του άρθρου 126B του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), περί της ενδοδικαστικής συμβιβαστικής επίλυσης σε συμβούλιο των διαφορών από αγωγές για απαιτήσεις από διοικητικές συμβάσεις, β) με συμβιβασμούς εξωδικαστικούς ή άλλως, καθώς και γ) με τελεσίδικες αποφάσεις, εφόσον ως προς τη νομική βασιμότητα αυτών υπάρχει αντίθετη νομολογία ανώτατου δικαστηρίου σε σχέση με αυτά που κρίθηκαν από το δικαστήριο της ουσίας.

Για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη αντίθετης νομολογίας ανώτατου δικαστηρίου, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών μπορεί να ζητά τη γνώμη του οικείου γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους. Επίσης, δεν επιχορηγούνται οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) για την εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων σε βάρος τους από δικαστικές αποφάσεις και διαταγές πληρωμής που δύνανται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του ειδικού προγράμματος εξυγίανσης του άρθρου 262 του ν. 3852/2010 (Α' 87).»

**Άρθρο 39
Σύσταση Μονάδας Σύνταξης και Εφαρμογής
Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κεντρική
Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών**

1. Στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών συστήνεται Μονάδα Σύνταξης και Εφαρμογής του

Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο αυτοτελούς διεύθυνσης, υπάγεται απευθείας στον Υπουργό και έχει ως επιχειρησιακούς στόχους την αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την τοπική αυτοδιοίκηση για την αποτελεσματική εφαρμογή αυτού.

2. Η Μονάδα Σύνταξης και Εφαρμογής του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει τις κάτωθι αρμοδιότητες:

α) Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, τις Περιφερειακές Ενώσεις Δήμων, την Ένωση Περιφερειών Ελλάδας και την Επιτροπή Σύνταξης Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη συλλογή, επεξεργασία, επικαιροποίηση, αναμόρφωση και κωδικοποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα, όπως ενδεικτικά των διατάξεων που ρυθμίζουν το σύστημα διακυβέρνησης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα όργανα διοίκησής τους και το εκλογικό σύστημα ανάδειξης αυτών, τις αρμοδιότητες, την οργάνωση, λειτουργία και εποπτεία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους νομικών προσώπων αυτών, κάθε ζήτημα περιουσίας, εσόδων, δαπανών, οικονομικής λειτουργίας, τεχνικών υπηρεσιών, συμβάσεων και εναρμόνισης με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147), καθώς και αναπτυξιακής πολιτικής τους.

β) Υποστηρίζει γραμματειακά την Επιτροπή Σύνταξης του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

γ) Προετοιμάζει την εισαγωγή των θεμάτων της περ. α) στο Εθνικό Συμβούλιο Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης του άρθρου 11 του ν. 5013/2023 (Α' 12).

δ) Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες όλων των υπουργείων, για την έκδοση της προβλεπόμενης δευτερογενούς νομοθεσίας και των απαιτούμενων εγκυκλίων για την εφαρμογή του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

3. Στη Μονάδα Σύνταξης και Εφαρμογής Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορούν να υπηρετούν, εκτός από τον προϊστάμενο της μονάδας, ο οποίος είναι υπάλληλος κλάδου και ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, τέσσερις (4) υπάλληλοι του Υπουργείου Εσωτερικών. Ο προϊστάμενος και οι υπάλληλοι της μονάδας τοποθετούνται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

4. Ο προϊστάμενος της μονάδας ασκεί καθήκοντα προϊσταμένου διεύθυνσης για όλες τις έννομες συνέπειες και αναφέρεται στον Υπουργό Εσωτερικών για την πρόοδο των εργασιών της μονάδας. Οι υπάλληλοι της μονάδας λογίζεται ότι ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου τμήματος για όλες τις έννομες συνέπειες.

5. Το παρόν ισχύει έως τις 30.6.2026.

Άρθρο 40

Σύσταση Επιτροπής σύνταξης Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Στο Υπουργείο Εσωτερικών συστήνεται ειδική επιτροπή για τη σύνταξη του σχεδίου Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έργο της Επιτροπής αποτελεί η σύνταξη Κώδικα Αυτοδιοίκησης, με την κωδικοποίηση, επικαιροποίηση και αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από:

α) τον Υπουργό Εσωτερικών ως Πρόεδρο,
β) τον Γενικό Γραμματέα Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης του Υπουργείου Εσωτερικών,

γ) έναν (1) Σύμβουλο του Συμβουλίου της Επικρατείας,

δ) έναν (1) Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου,

ε) τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους στο Υπουργείο Εσωτερικών ή άλλο μέλος του Νομικού Συμβουλίου που ορίζεται από τον Πρόεδρο αυτού,

στ) έναν (1) καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή Νομικής Σχολής Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος,

ζ) τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,

η) τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών,

θ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,

ι) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών,

ια) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης,

ιβ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Λειτουργίας Αποκεντρωμένων Διοικήσεων,

ιγ) τον προϊστάμενο της Μονάδας Σύνταξης και Εφαρμογής Κώδικα Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών,

ιδ) έως δύο (2) εμπειρογνώμονες ή διατελέσαντες Πρόεδρους ή Αντιπροέδρους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή πρώην αιρετούς Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού,

ιε) δύο (2) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας με τους αναπληρωτές τους,

ιστ) δύο (2) εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας με τους αναπληρωτές τους,

ιζ) ένα (1) μέλος της Κεντρικής Επιτροπής Κωδικοποίησης,

ιη) έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης,

ιθ) ένα (1) μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Π.Ο.Ε. - Ο.Τ.Α.),

κ) ένα (1) μέλος της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Προσωπικού Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Π.Ο.Π. - Ο.Τ.Α.)

κα) ένα (1) μέλος της Ομοσπονδίας Συλλόγων Υπαλλήλων Αιρετών Περιφερειών Ελλάδας (Ο.Σ.Υ.Α.Π.Ε.).

Ως αντιπρόεδρος της Επιτροπής ορίζεται από τον Υπουργό Εσωτερικών ένας εκ των προσώπων των περ. β), γ), στ) και ιδ).

Αν οι θέσεις των περ. ζ) έως ιβ) είναι κενές, δεν λαμβάνονται υπόψη για τη συγκρότηση της Επιτροπής, ακόμη και αν καλύπτονται προσωρινά με αναπλήρωση καθήκοντων.

3. Τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής αναλαμβάνει η Μονάδα Σύνταξης και Εφαρμογής Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

4. Για τη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής μπορεί να συστήνονται και υποεπιτροπές ανά θεματική ενότητα του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και να ορίζεται η γραμματειακή υποστήριξη αυτών.

5. Η Επιτροπή μπορεί να συνεδριάζει και εκτός ωραρίου λειτουργίας των δημόσιων υπηρεσιών.

6. Το σχέδιο του «Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης», που πρόκειται να συντάξει η Επιτροπή, υποβάλλεται στη Βουλή για να κυρωθεί κατά τη διαδικασία που προβλέπει η παρ. 6 του άρθρου 76 του Συντάγματος.

Άρθρο 41

Επίσπευση συλλογής στοιχείων στον Κόμβο Παρακολούθησης Επιδόσεων Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Τροποποίηση παρ. 1, 2, 4 και 5 άρθρου 33 ν. 5056/2023

Στο άρθρο 33 του ν. 5056/2023 (Α' 163), περί του Κόμβου Παρακολούθησης Επιδόσεων Τοπικής Αυτοδιοίκησης επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) στην περ. α) της παρ. 1, προστίθενται οι λέξεις «ανωνυμοποιημένα»,

β) στην παρ. 2, βα) οι λέξεις «που υποβάλλονται στον ανωτέρω Κόμβο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των δήμων και των περιφερειών», ββ) προστίθενται οι λέξεις «ή υποβάλλονται στον ανωτέρω Κόμβο με ευθύνη των προσώπων της παρ. 3», και βγ) προστίθενται εδάφια δεύτερο και τρίτο,

γ) στην παρ. 4, προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και για την αντίστοιχη ενημέρωση των βάσεων δεδομένων της παρ. 5 για τις οποίες υφίσταται υποχρέωση υποβολής στοιχείων από τους φορείς ευθύνης τους»,

δ) στην παρ. 5, δα) προστίθεται η λέξη «κοινή» και δβ) οι λέξεις «δήμου ή περιφέρειας» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ταχυδρομικού κώδικα ή δημοτικής κοινότητας ή δήμου ή περιφερειακής ενότητας ή περιφέρειας», και το άρθρο 33 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 33

Κόμβος Παρακολούθησης Επιδόσεων Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Για τη χάραξη αποτελεσματικών και στοχευμένων πολιτικών για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, καθώς και για την παρακολούθηση των επιδόσεων των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων τους, δημιουργείται στο Υπουργείο Εσωτερικών διαδικτυακός κόμβος παρακολούθησης των επιδόσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον ηλεκτρονικό σύνδεσμο deikt.esota.gov.gr, στον οποίο:

α) συλλέγονται ανωνυμοποιημένα στοιχεία που αφορούν στην οικονομική και διοικητική λειτουργία και δραστηριότητά τους, σύμφωνα με το άρθρο 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)], περί άσκησης αρμοδιοτήτων δήμων και το άρθρο 10 του ν. 4830/2021 (Α' 169), περί αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων δήμων για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς, όσον αφορά στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, και σύμφωνα με το άρθρο 186 του ν. 3852/2010 (Α' 87), περί αρμοδιοτήτων Περιφερειών, όσον αφορά στους Ο.Τ.Α. β' βαθμού, και

β) δημοσιεύονται, κατόπιν επεξεργασίας, δείκτες μέτρησης και αξιολόγησης των επιδόσεών τους.

2. Τα στοιχεία των δήμων και των περιφερειών εξάγονται απευθείας από τα πληροφοριακά συστήματα των δήμων και των περιφερειών ή υποβάλλονται στον ανωτέρω Κόμβο με ευθύνη των προσώπων της παρ. 3 και είναι διαθέσιμα ως ανοικτά δεδομένα που δημοσιοποιούνται στο data.gov.gr με βάση τις απαιτήσεις του άρθρου 63 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Ο έλεγχος ορθότητας των στοιχείων εντάσσεται υποχρεωτικά στο ετήσιο πρόγραμμα των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου (Μ.Ε.Ε.) των υπόχρεων φορέων και ολοκληρώνεται εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή των ετήσιων στοιχείων. Τα αποτελέσματα των ελέγχων ενσωματώνονται στον Κόμβο με ευθύνη του Προϊσταμένου της αρμόδιας Μ.Ε.Ε. και λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό των δεικτών του άρθρου 1.

3. Ο οικείος Ο.Τ.Α. είναι αρμόδιος για τη συγκέντρωση και αποστολή στοιχείων και για νομικά πρόσωπα στα οποία συμμετέχει. Με ευθύνη του Γενικού Γραμματέα του δήμου ή του Εκτελεστικού Γραμματέα της περιφέρειας και, σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με ευθύνη του Προϊσταμένου Οικονομικής Υπηρεσίας ή του ασκούντος χρέη Προϊσταμένου Οικονομικής Υπηρεσίας συλλέγονται και αποστέλλονται τα απαραίτητα προς δημοσιοποίηση στοιχεία. Για τους συνδέσμους Ο.Τ.Α. και τους Φορείς Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.), αρμόδιος για την αποστολή των στοιχείων είναι ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου, ο οποίος μπορεί να εξουσιοδοτήσει αρμόδιο προϊστάμενο οργανικής μονάδας για την ευθύνη αποστολής των στοιχείων.

4. Τα πρόσωπα της παρ. 3 φέρουν την ευθύνη για την ακρίβεια, την εγκυρότητα και την έγκαιρη αποστολή αυτών των στοιχείων, καθώς και για την αντίστοιχη ενημέρωση των βάσεων δεδομένων της παρ. 5 για τις οποίες υφίσταται υποχρέωση υποβολής στοιχείων από τους φορείς ευθύνης τους.

5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ή των Προέδρων και Διοικητών Ανεξάρτητων Αρχών, δύνανται να συμπεριλαμβάνονται στα δεδομένα του παρόντος και δεδομένα από βάσεις δεδομένων του ελληνικού Δημοσίου, εφόσον έχουν γεωγραφική αναφορά σε επίπεδο ταχυδρομικού κώδικα ή δημοτικής κοινότητας ή δήμου ή περιφερειακής ενότητας ή περιφέρειας.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, μπορούν να θεσπίζονται ετήσια βραβεία για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, οι οποίοι έχουν επιδείξει βελτίωση των δεικτών επιδόσεων σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τα βραβεία δύνανται να συνοδεύονται από χρηματικό έπαθλο, το συνολικό ύψος των οποίων μπορεί να φτάσει έως ποσοστό μηδέν κόμμα δύο τοις χιλίοις (0,2%) επί του συνολικού ετήσιου ύψους των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων των δήμων και των περιφερειών αντίστοιχα.

7. Για την υλοποίηση της προετοιμασίας άντλησης των δεδομένων των δήμων και των περιφερειών που υποβάλλονται στον κόμβο της παρ. 1 του παρόντος, οι Ο.Τ.Α.

α' και β' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα δύνανται να χρηματοδοτούνται από τα ειδικά χρηματοδοτικά προγράμματα των άρθρων 69 έως και 71 του ν. 4509/2017 (Α' 201), καθώς και από οποιουσδήποτε άλλους πόρους των Ο.Τ.Α.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 42

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δύνανται να ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες για την υπαγωγή στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών, την είσπραξή τους από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, την απόδοσή τους στον δικαιούχο Δήμο και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του άρθρου 26.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών προσδιορίζονται η διαδικασία και ο χρόνος υποβολής δήλωσης, οι τεχνικές λεπτομέρειες καταβολής των τελών του άρθρου 30 από τους υπόχρεους, αποκλειστικά μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής («ψηφιακής πλατφόρμας») της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), καθώς και η απόδοσή τους μέσω αυτής στους δικαιούχους δήμους.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται τα κριτήρια και η διαδικασία για την εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παρ. 10 του άρθρου 30.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών εγκρίνεται η επιχορήγηση της παρ. 2 του άρθρου 38 και ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών συγκροτείται η Επιτροπή του άρθρου 40. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο χρόνος περάτωσης του έργου της και τα μέλη της Γραμματείας της Επιτροπής, και ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται στη λειτουργία, τη διοικητική μέριμνα και την υποστήριξή της, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος. Με όμοια απόφαση συστήνονται και συγκροτούνται οι υποεπιτροπές της παρ. 4 του άρθρου 40.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται η αμοιβή των μελών της επιτροπής του άρθρου 40, των υποεπιτροπών και της γραμματείας αυτών ανά συνεδρίαση.

Άρθρο 43

Καταργούμενες διατάξεις

Καταργούνται:

α) Ο ν. 339/1976 (Α' 136) «Περί επιβολής υπέρ δήμων και κοινοτήτων τέλους διαμονής παρεπιδημούντων, επί των εκδιδομένων λογαριασμών και επί των λουομένων εις φυσικάς ιαματικές πηγάς».

β) Η παρ. 9 του άρθρου 17 του ν. 2130/1993 (Α' 62), περί παροχής διευκολύνσεων για την καταβολή οφειλών προς δήμους και κοινότητες.

γ) Το άρθρο 22 του ν. 4304/2014 (Α' 234), περί της Επιτροπής Κωδικοποίησης Δικαίου Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

δ) Το άρθρο 5 του ν. 4368/2016 (Α' 21), περί σύστασης επιτροπής για την αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 44

Σκοπός

Σκοπός του Μέρους Γ' είναι ο περιορισμός του φαινομένου της αδεσποτίας των ζώων συντροφιάς, η επίλυση ζητημάτων αστικής κατάστασης και ιθαγένειας και η επικαιροποίηση ρυθμίσεων για την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, τη δημοσίευση κανονιστικών πράξεων, την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα, την εκκαθάριση εκλογικών καταλόγων, τη διαδικασία έκδοσης ελληνικών διαβατηρίων, την υπηρεσιακή κατάσταση των ειδικών φρουρών που υπηρετούν στις Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και τους σκύλους της Ελληνικής Αστυνομίας.

Άρθρο 45

Αντικείμενο

Αντικείμενο του Μέρους Γ' είναι:

α) η αποσαφήνιση των υπόχρεων προς καταγραφή στο Υπομητρώο Καταφυγίων του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς,

β) η απαλλαγή των δήμων από οποιαδήποτε ευθύνη από τροχαίο που προκαλείται από αδέσποτα ζώα συντροφιάς,

γ) η πρόβλεψη για διπλασιασμό της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων κατά της πράξης βεβαίωσης παράβασης σχετικά με την ευζωία των ζώων συντροφιάς, καθώς και η πρόβλεψη προθεσμίας αποκατάστασης της παράβασης με μείωση του προστίμου,

δ) η μείωση του κόστους λήψης δείγματος γενετικού υλικού των ζώων συντροφιάς,

ε) η πρόβλεψη της καταχώρισης στο ΜΙΤΟΣ κάθε διοικητικής διαδικασίας που συμπεριλαμβάνεται σε νέες κανονιστικές πράξεις,

στ) η αποσαφήνιση της διαδικασίας λήψης δημοτικότητας τέκνων και πολιτογράφησης ομογενών προερχόμενων από την Ουκρανία,

ζ) η επικαιροποίηση της ονομασίας της ιδιότητας των μελών του Εθνικού Συμβουλίου Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης και των προσόντων του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας,

η) η εισαγωγή ρύθμισης για τις περιπτώσεις αδυναμίας προκήρυξης των θέσεων προϊσταμένων στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας,

θ) η διευκόλυνση της πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα και η εισαγωγή ρυθμίσεων για την εκκαθάριση των εκλογικών καταλόγων,

ι) ο εκσυγχρονισμός της διαδικασίας έκδοσης ελληνικών διαβατηρίων,

ια) η ρύθμιση της υπηρεσιακής κατάστασης των ειδικών φρουρών που υπηρετούν στις Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και

ιβ) η ένταξη των σκύλων της Ελληνικής Αστυνομίας σε καθεστώς εξαίρεσης από τον ν. 4830/2021 (Α' 169), περί της ευζωίας των ζώων συντροφιάς, σε εναρμόνιση με τα ισχύοντα σε άλλα σώματα ασφαλείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΖΩΑ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 4830/2021

Άρθρο 46 Υπομητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων - Παράσταση για υποστήριξη κατηγορίας από Φιλοζωικά Σωματεία - Τροποποίηση περ. (β) δεύτερου εδαφίου περ. 23 άρθρου 2 και παρ. 7 άρθρου 34 ν. 4830/2021

1. Στην περ. (β) του δεύτερου εδαφίου της περ. 23 του άρθρου 2 του ν. 4830/2021 (Α' 169), περί Υπομητρώου Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων, προστίθενται οι λέξεις «και περιλαμβάνουν στους καταστατικούς σκοπούς τους την προαγωγή της φιλοζωίας και τη φροντίδα και περισυλλογή αδέσποτων ζώων συντροφιάς», και η περ. 23 διαμορφώνεται ως εξής:

«23. «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ)»: η διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση καταγραφής των ζώων συντροφιάς με την ονομασία «Εθνικό Μητρώο Ζώων Συντροφιάς» που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Στο ΕΜΖΣ περιλαμβάνονται τα κάτωθι υποΜητρώα: (α) ΥποΜητρώο Καταγραφής και Παρακολούθησης Ζώων Συντροφιάς.

(β) ΥποΜητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων όπου καταγράφονται όλα τα αναγνωρισμένα και νομίμως λειτουργούντα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με έδρα στην Ελλάδα ή με έδρα σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και περιλαμβάνουν στους καταστατικούς σκοπούς τους την προαγωγή της φιλοζωίας και τη φροντίδα και περισυλλογή αδέσποτων ζώων συντροφιάς.

(γ) ΥποΜητρώο Καταφυγίων Ζώων Συντροφιάς όπου καταγράφονται όλα τα καταφύγια ζώων συντροφιάς που διατηρούν οι δήμοι, οι διαδημοτικοί σύνδεσμοι δήμων και οι διαδημοτικές συνεργασίες, τα φιλοζωικά σωματεία και οι φιλοζωικές οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του υποΜητρώου της περ. (β), καθώς και ιδιώτες φιλόζωοι, εφόσον τα καταφύγια είναι αδειοδοτημένα ή πληρούν τις προδιαγραφές των άρθρων 28 και 29.

(δ) ΥποΜητρώο Επαγγελματιών και Ερασιτεχνών Εκτροφέων όπου καταγράφονται οι επαγγελματίες και ερασιτέχνες εκτροφείς σκύλων και γατών.

(ε) Πανελλήνια Πλατφόρμα Υιοθεσίας Αδέσποτων Ζώων Συντροφιάς όπου καταχωρούνται όλα τα αδέσποτα προς υιοθεσία ζώα με το όνομα, τη φωτογραφία, την

περιγραφή, τα στοιχεία του υπεύθυνου προς υιοθεσία και λοιπά στοιχεία.

(στ) ΥποΜητρώο Εθελοντικής Αιμοδοσίας Ζώων Συντροφιάς όπου καταγράφονται οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς που επιθυμούν εθελοντικά να συνεισφέρουν στις Τράπεζες Αίματος που λειτουργούν για τα ζώα, καθώς και τα ζώα συντροφιάς που διαθέτουν για εθελοντική αιμοδοσία.

(ζ) Αποθετήριο διαβατηρίων που διανέμονται από τον Πανελλήνιο Κτηνιατρικό Σύλλογο στους εξουσιοδοτημένους κτηνιάτρους με σκοπό τη διάθεσή τους στους ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς.»

2. Στην παρ. 7 του άρθρου 34 του ν. 4830/2021, περί ποινικών κυρώσεων, προστίθεται τέταρτο εδάφιο και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του παρόντος νόμου, μπορεί να παρίσταται αυτοτελώς και κάθε φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που δραστηριοποιείται σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο και είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ, ανεξάρτητα αν έχει υποστεί περιουσιακή ζημία, προς υποστήριξη της κατηγορίας και μόνο. Η σχετική δήλωση μπορεί να γίνει τόσο κατά την διαδικασία όσο και στο ακροατήριο, σύμφωνα με το άρθρο 84 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96). Κατ' εξαίρεση, μέχρι τη θέση σε πλήρη λειτουργία του Μητρώου Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ του άρθρου 4 και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η δήλωση για την υποστήριξη της κατηγορίας μπορεί να γίνεται από κάθε φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που δραστηριοποιείται σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο χωρίς την προϋπόθεση της προηγούμενης εγγραφής τους στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ. Η προϋπόθεση του πρώτου εδαφίου περί εγγραφής στο Μητρώο Φιλοζωικών Σωματείων και Οργανώσεων του ΕΜΖΣ δεν απαιτείται σε σωματεία και οργανώσεις που δεν περιλαμβάνουν στους καταστατικούς σκοπούς τους τη φροντίδα και περισυλλογή αδέσποτων ζώων συντροφιάς.»

Άρθρο 47 Ανεύθυνο των Δήμων από πρόκληση τροχαίου ατυχήματος από αδέσποτο ζώο συντροφιάς - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 9 ν. 4830/2021

Στην παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 4830/2021 (Α' 169), περί υποχρεώσεων ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς, προστίθεται τέταρτο εδάφιο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Ο ιδιοκτήτης ή ο ανάδοχος ζώου συντροφιάς ευθύνεται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημία προκαλείται από το ζώο, σύμφωνα με το άρθρο 924 του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, Α' 164). Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, τα οποία δεν φιλοξενούνται σε ανάδοχο, η αντίστοιχη ευθύνη βαρύνει το πρόσωπο, τα στοιχεία του οποίου έχουν καταχωρηθεί στο ΕΜΖΣ για το συγκεκριμένο ζώο (δήμος ή φιλοζωικό σωματείο ή φιλοζωική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή ιδιώτης που διαθέτουν καταφύγιο), εφόσον αυτοί δεν έχουν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις τους από τον παρόντα νόμο και, ιδίως, αν δεν έχουν στείρωσει τα ζώα

αυτά, εκτός εάν καταβληθεί αστική αποζημίωση για την προκληθείσα βλάβη ή ζημία από άλλον φορέα, όπως ασφαλιστική εταιρεία. Για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς που δεν έχουν σημανθεί, η ευθύνη βαρύνει τον δήμο στα όρια του οποίου προκλήθηκε η βλάβη ή η ζημία. Σε κάθε περίπτωση, οι δήμοι δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε βλάβη ή ζημία από τροχαίο ατύχημα που προκαλείται από σηματομένο ή μη, αδέσποτο ζώο συντροφιάς.»

Άρθρο 48

Επέκταση προθεσμίας αντιρρήσεων κατά πράξης βεβαίωσης παράβασης του άρθρου 35 του ν. 4830/2021 και μείωση προστίμου σε περιπτώσεις άρσης των λόγων για τους οποίους βεβαιώθηκε η παράβαση - Τροποποίηση παρ. 5 και αντικατάσταση παρ. 7 άρθρου 35 ν. 4830/2021

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 35 του ν. 4830/2021 (Α' 169), περί διοικητικών κυρώσεων, οι λέξεις «πέντε (5)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δέκα (10)» και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Αντιρρήσεις κατά της πράξης βεβαίωσης της παράβασης υποβάλλονται ενώπιον του προϊσταμένου της αρχής το όργανο της οποίας τη βεβαίωσε, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στην αρμόδια αρχή της παρ. 6.»

2. Η παρ. 7 του άρθρου 35 του ν. 4830/2021 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Ειδικά για την παράβαση της περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 9, περί παράλειψης στείρωσης ή αποστολής γενετικού υλικού του ζώου, το πρόστιμο μειώνεται κατά εβδομήντα τοις εκατό (70%), και για την παράβαση της περ. (β) της παρ. 1 του άρθρου 9, περί μη εμπρόθεσμης σήμανσης και καταγραφής ζώου συντροφιάς, το πρόστιμο μειώνεται κατά πενήντα τοις εκατό (50%), εφόσον εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία βεβαίωσης της παράβασης, ο ιδιοκτήτης του ζώου συντροφιάς άρει τους λόγους για τους οποίους βεβαιώθηκε η παράβαση.»

Άρθρο 49

Αποστολή, λήψη, καταχώριση και διατήρηση του γενετικού υλικού των ζώων συντροφιάς - Μεταβολή χρόνου έναρξης επιβολής προστίμων - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 14 και παρ. 9 άρθρου 46 ν. 4830/2021

1. Στο άρθρο 14 του ν. 4830/2021 (Α' 169), περί αποστολής, λήψης, καταχώρισης και διατήρησης του γενετικού υλικού των ζώων συντροφιάς, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, αα) το αρκτικόλεξο «ΕΕΓΥΖΣ» διορθώνεται στο ορθό «ΕΦΑΓΥΖΣ», αβ) διαγράφονται οι λέξεις «, μέλος του Πανελληνίου Κτηνιατρικού Συλλόγου», β) στην παρ. 2, βα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «ύψους εκατόν τριάντα πέντε (135) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ύψους εβδομήντα (70) ευρώ», ββ) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται,

βγ) προστίθεται νέο, τρίτο, εδάφιο και οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 διαμορφώνονται ως εξής:

«1. Ιδιοκτήτης σκύλου ή γάτας που δεν επιθυμεί να στείρωσει το ζώο του υποχρεούται, από την 1η.3.2022 και μετά, να αποστείλει δείγμα γενετικού υλικού του ζώου συντροφιάς στο ΕΦΑΓΥΖΣ. Η συλλογή δείγματος γενετικού υλικού και η αποστολή του στο ΕΦΑΓΥΖΣ γίνονται αποκλειστικά από κτηνίατρο που έχει άδεια άσκησης επαγγέλματος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας.

2. Για τη λήψη, καταχώριση και διατήρηση του γενετικού υλικού για τουλάχιστον δώδεκα (12) έτη υποβάλλεται εφάπαξ από τον ιδιοκτήτη του ζώου συντροφιάς ηλεκτρονικό παράβολο ύψους εβδομήντα (70) ευρώ για κάθε ζώο συντροφιάς. Ο κτηνίατρος δύναται να λαμβάνει από τον ιδιοκτήτη αμοιβή έως πενήντα (50) ευρώ για τη λήψη του γενετικού υλικού και τα έξοδα αποστολής του. Οι ιδιοκτήτες κυνηγετικών σκύλων υποβάλλουν ηλεκτρονικό παράβολο ύψους σαράντα (40) ευρώ για κάθε κυνηγετικό σκύλο. Οι ιδιοκτήτες σκύλων που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για φύλαξη ποιμνίων (ποιμνικών) απαλλάσσονται από την υποχρέωση καταβολής του παραβόλου της παρούσας.»

2. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 9 του άρθρου 46 του ν. 4830/2021, περί χρόνου εκκίνησης της υποχρέωσης για στείρωση ή αποστολή δείγματος γενετικού υλικού δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς, οι λέξεις «μετά την παρέλευση έξι (6) μηνών από την έναρξη λειτουργίας του ΕΦΑΓΥΖΣ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από 1ης.7.2025» και η παρ. 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«9. Η υποχρέωση του ιδιοκτήτη για στείρωση του δεσποζόμενου ζώου συντροφιάς ή για αποστολή δείγματος γενετικού υλικού του (DNA), σύμφωνα με την περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 9, εκκινεί μετά την παρέλευση ενός (1) μηνός από την έναρξη λειτουργίας του ΕΦΑΓΥΖΣ κατά το άρθρο 13. Τα πρόστιμα του άρθρου 35 για την παράβαση της ως άνω υποχρέωσης επιβάλλονται από 1ης.7.2025.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ, ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΕΚΝΩΝ, ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ, ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ, ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ, ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΕΚΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Άρθρο 50

Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ) και υποχρεωτικά στοιχεία στο προοίμιο των κανονιστικών πράξεων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 9 ν. 3469/2006

Στην παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3469/2006 (Α' 131), περί της σύνταξης του περιεχομένου και της αποστο-

λής κειμένων προς δημοσίευση, προστίθενται εδάφια, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο, πέμπτο, έκτο και έβδομο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Οι κανονιστικές πράξεις πρέπει να αναφέρουν τον αριθμό, τον τόπο και την ημερομηνία έκδοσής τους, να φέρουν θέμα προσδιοριστικό του διατακτικού τους και να είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του ν. 2690/1999 (Α' 45) περί Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και του άρθρου 90 του π.δ. 63/2005 (Α' 98) περί Κώδικα Νομοθεσίας για την κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα.

Αν οι κανονιστικές πράξεις περιέχουν διατάξεις που τροποποιούν ή καταργούν θεσπισμένες διοικητικές διαδικασίες καταχωριστέες στο Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών (ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ) του άρθρου 90 του ν. 4727/2020 (Α' 184), με ευθύνη της επισπεύδουσας υπηρεσίας, αναγράφονται στο προοίμιο ο/οι τίτλος/οι των διαδικασιών αυτών, καθώς και ο Μοναδικός Αριθμός Καταχώρισής (Μ.Α.Κ.) τους στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ.

Αν περιέχουν διατάξεις που θεσπίζουν νέες διοικητικές διαδικασίες, με ευθύνη της επισπεύδουσας υπηρεσίας, αναγράφεται στο προοίμιο ο/οι τίτλος/οι των διαδικασιών αυτών.

Αν δεν συντρέχουν οι περιπτώσεις των δύο προηγούμενων εδαφίων, με ευθύνη της επισπεύδουσας υπηρεσίας, αναγράφεται στο προοίμιο των κανονιστικών πράξεων ότι οι διατάξεις δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ.

Τα στοιχεία του δεύτερου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου συμπληρώνονται, με ευθύνη της επισπεύδουσας υπηρεσίας, και σε ειδικά πεδία της Ψηφιακής Υπηρεσίας Υποβολής Εγγράφων της Διαδικτυακής Πύλης του Εθνικού Τυπογραφείου, κατά την αποστολή της κανονιστικής πράξης προς δημοσίευση.

Αν το Εθνικό Τυπογραφείο, κατά την παραλαβή της προς δημοσίευση κανονιστικής πράξης, διαπιστώσει ότι δεν έχουν τηρηθεί τα οριζόμενα στα εδάφια δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο, την επιστρέφει αδημοσίευτη στον φορέα αποστολής της.

Με κοινή απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Διοίκησης και του Ειδικού Γραμματέα του Εθνικού Τυπογραφείου δύνανται να καθορίζονται πρόσθετα πεδία της Ψηφιακής Υπηρεσίας Υποβολής Εγγράφων της Διαδικτυακής Πύλης του Εθνικού Τυπογραφείου, που συμπληρώνονται με ευθύνη της επισπεύδουσας υπηρεσίας κατά την υποβολή των κανονιστικών πράξεων προς δημοσίευση, και να ρυθμίζεται κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 51

Δημοτικότητα τέκνων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 15 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στην παρ. 1 του άρθρου 15 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), περί κτήσης δημοτικότητας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, διαγράφονται οι λέξεις «ή της Κοινότητας», β) στο πέμπτο εδάφιο, οι λέξεις «με τελεσίδικη δικαστική απόφαση που εκδίδεται κατά την τακτική διαδικασία, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα

αυτού» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα αυτού, εφόσον ο τελευταίος υποβάλλει σχετική αίτηση στον δήμο εγγραφής του» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Το τέκνο που γεννήθηκε σε γάμο των γονέων του είναι δημότης του Δήμου, όπου είναι γραμμένος ο πατέρας ή η μητέρα του. Οι γονείς υποχρεούνται, εντός της προθεσμίας προς δήλωση της γέννησης του πρώτου τέκνου τους, να προσδιορίσουν με αμετάκλητη δήλωσή τους ενώπιον του ληξιάρχου του τόπου κατάρτισης της σχετικής ληξιαρχικής πράξης τη δημοτικότητά του. Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα γεννηθούν μεταγενέστερα. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του πατέρα. Αν η επιμέλεια περιέλθει στον έναν από τους γονείς, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του γονέα αυτού, εφόσον ο τελευταίος υποβάλλει σχετική αίτηση στον δήμο εγγραφής του.»

Άρθρο 52

Επικαιροποίηση ονομασίας της ιδιότητας μελών του Εθνικού Συμβουλίου Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης

Όπου στον ν. 5013/2023 (Α' 12), περί πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και περί Εθνικού Συμβουλίου Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης, αναφέρεται η Γενική Γραμματεία ή ο Γενικός Γραμματέας Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών νοείται εφεξής η Γενική Γραμματεία ή ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, αντίστοιχα και όπου αναφέρεται η Γενική Γραμματεία ή ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης του Υπουργείου Εσωτερικών νοείται εφεξής η Γενική Γραμματεία ή ο Γενικός Γραμματέας Αυτοδιοίκησης και Αποκέντρωσης του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 53

Προσόντα υποψηφίων για τη θέση του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 90 ν. 4622/2019

Στην παρ. 3 του άρθρου 90 του ν. 4622/2019 (Α' 133), περί της επιλογής, του διορισμού και του πλαισίου καθηκόντων του Διοικητή της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α), διαγράφονται οι λέξεις αα) «νομικής ή οικονομικής κατεύθυνσης ή διοίκησης επιχειρήσεων ή θετικών επιστημών ή δημόσιας διοίκησης ή διεθνών σπουδών» και αβ) «αντίστοιχων ειδικοτήτων», β) στην περ. γ), βα) προστίθενται οι λέξεις «επιχειρησιακή και» και ββ) προστίθεται δεύτερο εδάφιο, γ) στην περ. ε), προστίθενται οι λέξεις «ελέγχους και επιθεωρήσεις,» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Ο Διοικητής είναι πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, υψηλής επιστημονικής συγκρότησης και επαγγελματικής εμπειρίας σε τομείς που έχουν σχέση με τις αρμοδιότητες της Αρχής και ειδικά στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς, του ελέγχου των συστημάτων διοίκησης και διακυβέρνησης, της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας. Τα προτεινόμενα πρόσωπα πρέπει να διαθέτουν:

α) Πτυχίο Α.Ε.Ι. ή ισότιμο τίτλο σπουδών σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

β) Μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο ελληνικού Α.Ε.Ι. ή αναγνωρισμένου ισότιμου της αλλοδαπής, που να αποδεικνύει την επιστημονική εξειδίκευση σε συναφή προς τους σκοπούς της Αρχής γνωστικά αντικείμενα. Η αποφοίτηση από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης αξιολογείται ως επιπρόσθετο προσόν.

γ) Σημαντική επιχειρησιακή και διοικητική εμπειρία, σε θέσεις ευθύνης, σε διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, κατάρτιση στρατηγικών σχεδίων, διαχείριση έργων και δραστηριοτήτων, συντονισμό ομάδων και διαδικασίες στοχοθεσίας και παρακολούθησης επίτευξης στόχων. Η εμπειρία σε θέσεις ευθύνης σε φορείς ή οργανισμούς στους τομείς του πρώτου εδαφίου αξιολογείται ως επιπρόσθετο προσόν.

δ) Άριστη γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας, ιδίως, της αγγλικής. Η γνώση επιπλέον ξένων γλωσσών θεωρείται επιπρόσθετο προσόν.

ε) Αποδεδειγμένη εμπειρία τουλάχιστον δέκα (10) ετών σε ελέγχους και επιθεωρήσεις, πολιτικές, έργα και δράσεις καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς, ανάπτυξης και ενίσχυσης μηχανισμών ακεραιότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας, ανάπτυξης συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, οργανωτικών μεταρρυθμίσεων και διαχείρισης αλλαγών. Η εμπειρία από ανάλογα έργα σε διεθνείς οργανισμούς και χώρες του εξωτερικού αξιολογείται ως επιπρόσθετο προσόν.

στ) Η κατοχή επαγγελματικών πιστοποιήσεων από αναγνωρισμένους φορείς επαγγελματικής πιστοποίησης, σχετικά με τα θέματα αρμοδιότητας της Αρχής αξιολογείται ως επιπρόσθετο προσόν.»

Άρθρο 54

Παράταση θητείας Προϊσταμένων Διευθύνσεων Εθνικής Αρχής Διαφάνειας - Τροποποίηση παρ. 12 άρθρου 96 ν. 4622/2019

Στην παρ. 12 του άρθρου 96 του ν. 4622/2019 (Α' 133), περί του προσωπικού της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, προστίθεται πέμπτο εδάφιο και η παρ. 12 διαμορφώνεται ως εξής:

«12. Για την κάλυψη των θέσεων της προηγούμενης παραγράφου εκδίδεται με απόφαση του Διοικητή σχετική προκήρυξη με την οποία εξειδικεύονται τα καθήκοντα της θέσης, τα απαιτούμενα προσόντα και η διαδικασία επιλογής. Υποψήφιοι δύνανται να είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι ή λειτουργοί ή υπάλληλοι με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου που υπηρετούν στο δημόσιο τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στο άρθρο 51 του ν. 1892/1990, όπως εκάστοτε ισχύει. Οι υποψήφιοι πρέπει κατ' ελάχιστον να κατέχουν πτυχίο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης, τουλάχιστον δέκα (10) χρόνια εμπειρίας στις σχετικές με τις θέσεις της προηγούμενης υποπαραγράφου αρμοδιότητες, εκτός από τις θέσεις του Διευθυντή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συμπεριφορικών Αναλύσεων και του Διευθυντή Δράσεων Ευαισθητοποίησης και Εκπαιδευτικών Πολιτικών για τις οποίες απαιτούνται τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια σχετικής εμπειρίας, καθώς και άριστη γνώση της αγγλικής

γλώσσας. Οι ανωτέρω επιλέγονται από τριμελή Επιτροπή Επιλογής που συγκροτείται με απόφαση του Διοικητή της Αρχής από: α) ένα (1) μέλος του Συμβουλίου Διοίκησης με τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται από το Συμβούλιο Διοίκησης και ασκεί καθήκοντα Προέδρου της Επιτροπής, β) ένα (1) μέλος του ΑΣΕΠ με τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται από τον Πρόεδρο του, και γ) τον Διοικητή της Αρχής με τον νόμιμο αναπληρωτή του. Σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας του Συμβουλίου Διοίκησης, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 88, ή αναπλήρωσης του Διοικητή της Αρχής, σύμφωνα με την παρ. 14 του άρθρου 90, η θητεία των στελεχών με την παρ. 11, τα οποία επιλέχθηκαν και τοποθετήθηκαν είτε κατά τη διαδικασία της παρούσας είτε κατά τη διαδικασία της παρ. 6 του άρθρου 118, παρατείνεται αυτοδίκαια από τη λήξη της έως και τρεις (3) μήνες μετά από τον διορισμό νέου Συμβουλίου Διοίκησης ή τον διορισμό του νέου Διοικητή της Αρχής αντίστοιχα, και το αργότερο για διάστημα έξι (6) μηνών από τη λήξη της.»

Άρθρο 55

Πολιτογράφηση ομογενών προερχομένων από την Ουκρανία

Οι ομογενείς, πολίτες Ουκρανίας, οι οποίοι εγκατέλειψαν τη χώρα τους λόγω πολέμου και αφίχθηκαν στην Ελλάδα από την 24η.2.2022 κι έπειτα, δύνανται κατά παρέκκλιση της προθεσμίας που ορίζεται στην υπ' αρ. 2020/26863/30.4.2020 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών «Ουσιαστικές προϋποθέσεις πολιτογράφησης και δικαιολογητικά που απαιτούνται για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας από ομογενείς από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης» (Β' 1761), η οποία εκδίδεται δυνάμει της εξουσιοδότησης της παρ. 3 του άρθρου 15 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217), περί ομογενών από χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, να υποβάλλουν αίτηση για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας, σύμφωνα με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 15 του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας, εφόσον είναι κάτοχοι άδειας διαμονής προσωρινής προστασίας του άρθρου 166 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 5038/2023, Α' 81).

Άρθρο 56

Διαδικασία επί αιτήσεων διαπίστωσης ελληνικής ιθαγένειας - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 26 Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας

Η παρ. 1 του άρθρου 26 του Κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004, Α' 217), περί της διαδικασίας επί αιτήσεων διαπίστωσης ελληνικής ιθαγένειας, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αποκτά την ελληνική ιθαγένεια με βάση τις ισχύουσες, κατά τον χρόνο γέννησής του, διατάξεις μετά από την έκδοση απόφασης για τη διαπίστωση της, κάθε πρόσωπο που ανήκει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Είναι τέκνο που έχει γεννηθεί εντός γάμου ή σύμφωνα συμβίωσης από γονείς που δεν ήταν Έλληνες κατά τον χρόνο που γεννήθηκε, αλλά και οι δύο ή ο ένας εξ αυτών απέκτησαν την ελληνική ιθαγένεια από γεννήσεως μεταγενέστερα της γέννησης του τέκνου αυτού,

μετά από την έκδοση απόφασης για τη διαπίστωση της ελληνικής τους ιθαγένειας.

β) Είναι τέκνο που έχει γεννηθεί χωρίς γάμο ή σύμφωνα συμβίωσης από Ελληνίδα μητέρα, αλλά η ελληνική ιθαγένεια της μητέρας αποκτήθηκε μετά τη γέννηση του τέκνου της, μετά την έκδοση απόφασης για τη διαπίστωση αυτής.»

Άρθρο 57

Έκταση εφαρμογής Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας - Τροποποίηση παρ. 4, 5 και 6 άρθρου 3 ν. 4440/2016

1. Στην παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4440/2016 (Α' 224), περί έκτασης εφαρμογής, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) προστίθενται οι λέξεις «όλων των κλάδων και ειδικοτήτων», β) προστίθεται η λέξη «Ανηλίκων», γ) μετά από τις λέξεις «όλων των κλάδων», προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από τους διοικητικούς υπαλλήλους,», δ) μετά από τις λέξεις «οι υπάλληλοι του Ε.Κ.Α.Β.», οι λέξεις «, εκτός από τους διοικητικούς υπαλλήλους και τους υπαλλήλους ειδικότητας Σχολικών Φυλάκων, οι οποίοι μετά τη θέση τους σε διαθεσιμότητα μεταφέρθηκαν σε θέσεις Βοηθητικού Υγειονομικού Προσωπικού σε νοσοκομεία» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Από τις διατάξεις του παρόντος εξαιρούνται οι υπάλληλοι της Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (Ε.Α.Β. Α.Ε.), οι δικαστικοί υπάλληλοι, οι υπάλληλοι όλων των κλάδων και ειδικοτήτων των Σωφρονιστικών Καταστημάτων και του Ιδρύματος Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου, οι υπάλληλοι όλων των κλάδων, εκτός από τους διοικητικούς υπαλλήλους, των νοσηλευτικών ιδρυμάτων του Ε.Σ.Υ., των νοσηλευτικών ιδρυμάτων εποπτείας του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και του Υπουργείου Εθνικής Αμυνας, καθώς και των στρατιωτικών νοσοκομείων, οι υπάλληλοι του Ε.Κ.Α.Β. και οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.»

2. Στην παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 4440/2016, οι λέξεις «συμμετέχουν στο ΕΣΚ, με αφηρηρία το δεύτερο κύκλο κινητικότητας του έτους 2018, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 3» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύνανται να συμμετέχουν στο ΕΣΚ έως και το έτος 2025, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση και των ειδικών προϋποθέσεων του άρθρου 32 του ν. 4937/2022 (Α' 106)» και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Υπάλληλοι που μετατάχθηκαν σε Σωφρονιστικά Καταστήματα από θέσεις κλάδου Δημοτικής Αστυνομίας, οι οποίες καταργήθηκαν κατ'εφαρμογή του άρθρου 81 του ν. 4172/2013 (Α' 167), δύνανται να συμμετέχουν στο ΕΣΚ έως και το έτος 2025, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση και των ειδικών προϋποθέσεων του άρθρου 32 του ν. 4937/2022 (Α' 106).»

3. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 3 του ν. 4440/2016 διαγράφεται και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Ειδικό επιστημονικό προσωπικό δύναται να μεταταγεί ή να αποσπαστεί σε φορείς της παραγράφου 1 μόνο μέσω του ΕΣΚ.»

4. Υπάλληλοι και εκπαιδευτικοί που υπάγονταν στις διατάξεις του ν. 4440/2016, όπως ίσχυαν μέχρι την αντικατάστασή τους με τις διατάξεις του παρόντος, και είναι αποσπασμένοι δυνάμει των διατάξεων του ν. 4440/2016, επιστρέφουν αυτοδικαίως στην Υπηρεσία τους με τη λήξη της απόσπασης χωρίς να δύναται αυτή να παραταθεί ή να ανανεωθεί.

5. Εκπαιδευτικοί που έχουν αποδεσμευτεί από τα εκπαιδευτικά τους καθήκοντα χωρίς να έχουν μονιμοποιηθεί και έχουν μεταταχθεί μέσω του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας σε θέσεις πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων, διανύουν εκ νέου δόκιμη περίοδο σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται για τη μονιμοποίηση υπαλλήλων του φορέα υποδοχής.

6. Εκπαιδευτικοί που εμπίπτουν στην παρ. 5, εφόσον το επιθυμούν, δύνανται με δήλωσή τους που υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού να δηλώσουν εάν επιθυμούν να επιστρέψουν στην οργανική τους θέση, εφόσον υπάρχει, άλλως σε συνιστώμενη προσωποπαγή θέση, ως εκπαιδευτικοί. Η άρση της μετάταξης και η επαναφορά στην οργανική τους θέση πραγματοποιούνται με κοινή απόφαση των αρμοδίων οργάνων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και του φορέα, όπου είχαν μεταταχθεί. Ο χρόνος που διανύθηκε στον φορέα μετάταξης αποτελεί χρόνο πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας για κάθε συνέπεια συμπεριλαμβανομένης της βαθμολογικής και μισθολογικής τους κατάταξης και εξέλιξης.

7. Αποσπάσεις και μετατάξεις εκπαιδευτικών, που έχουν εγκριθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος από την Κεντρική Επιτροπή Κινητικότητας, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 7 του ν. 4440/2016, ολοκληρώνονται σύμφωνα με τον ν. 4440/2016, όπως ίσχυε μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος. Οι αποσπάσεις του πρώτου εδαφίου έχουν διάρκεια ενός (1) έτους, μετά το πέρας του οποίου οι εκπαιδευτικοί επιστρέφουν στην οργανική τους θέση χωρίς άλλη διατύπωση. Για τις μετατάξεις των εκπαιδευτικών του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται συμπληρωματικά η παρ. 5 του παρόντος.

Άρθρο 58

Ταυτοποίηση εκλογέων και παράταση προθεσμίας εκκαθάρισης εκλογικών καταλόγων - Τροποποίηση παρ. 1, 2, 4 και 5 άρθρου 29 ν. 5083/2024

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 5083/2024 (Α' 12), περί της εκκαθάρισης των εκλογικών καταλόγων, προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Εγγεγραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους τίθενται σε ειδική κατηγορία προς διαγραφή την 31η.10.2024, αν, σωρευτικώς:

α) Έχουν γεννηθεί πριν από την 1η.1.1944.

β) Δεν έχουν υποβάλει οι ίδιοι ή δεν εμφανίζονται ως εξαρτώμενα πρόσωπα σε φορολογικές δηλώσεις του φορολογικού έτους 2022 που έχουν υποβληθεί έως την 31η.12.2023.

γ) Δεν έχουν ελληνικό διαβατήριο εν ισχύ.

δ) Δεν λαμβάνουν σύνταξη.

Η ταυτοποίηση των εκλογέων για τον σκοπό της διαλειτουργικότητας μεταξύ των μητρών των φορέων του δημόσιου τομέα, κατά την έννοια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), στα οποία ελέγχονται οι προϋποθέσεις των περ. α) έως δ) του πρώτου εδαφίου, διενεργείται από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.»

2. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 5083/2024, οι λέξεις «Από την 1η.7.2024 και έως την 31η.10.2024» αντικαθίσταται από τις λέξεις «Από την 1η.10.2024 έως την 31η.12.2024» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Από την 1η.10.2024 και έως την 31η.12.2024, στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών στην εφαρμογή «Μάθε που Ψηφίζεις», τίθεται ειδική ένδειξη αν ο ψηφοφόρος εμπίπτει στην περίπτωση της παρ. 1. Αντίστοιχη ένδειξη τίθεται και στο πληροφοριακό σύστημα «Μητρώο Πολιτών».»

3. Στην παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 5083/2024, οι λέξεις «την 1η.11.2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τη 15η.1.2025» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Με την επιφύλαξη της παρ. 5, τα πρόσωπα της παρ. 1 διαγράφονται από τους εκλογικούς καταλόγους τη 15η.1.2025.»

4. Στην παρ. 5 του άρθρου 29 του ν. 5083/2024, οι λέξεις «την 31η.10.2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «την 31η.12.2024» και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Εκλογέας, ο οποίος εμπίπτει στην κατηγορία της παρ. 1 μπορεί, είτε με αίτησή του έως την 31η.12.2024 σε Κ.Ε.Π. ή στον οικείο δήμο ή στην οικεία προξενική αρχή με τη χρήση των εφαρμογών «my ker live» και «mysconsul live», να ζητήσει τη μη διαγραφή του από τους εκλογικούς καταλόγους.»

Άρθρο 59

Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα - Αντικατάσταση άρθρου 5 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας

Το άρθρο 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999, Α' 45), περί της πρόσβασης σε έγγραφα, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 5

Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει το δικαίωμα, ύστερα από γραπτή, διά ζώσης ή ηλεκτρονική, επώνυμη ή ανώνυμη αίτησή του, να λαμβάνει γνώση των δημοσίων εγγράφων, διοικητικών και ιδιωτικών. Ως διοικητικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες, όπως εκθέσεις, μελέτες, πρακτικά, στατιστικά στοιχεία, εγκύκλιες οδηγίες, απαντήσεις της Διοίκησης, γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις. Ως ιδιωτικά έγγραφα νοούνται όσα συντάσσονται από ιδιώτη, αλλά κατατίθενται και φυλάσσονται σε δημόσια υπηρεσία.

2. Όταν το δημόσιο έγγραφο περιέχει προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων, απαιτείται εύλογο ενδιαφέ-

ρον του αιτούντος. Η πρόσβαση σε ειδικές κατηγορίες προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων επιτρέπεται υπό τις προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119) και του ν. 4624/2019 (Α' 137). Η άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα γίνεται με την επιφύλαξη της ύπαρξης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Το δικαίωμα δεν υφίσταται στην περίπτωση που παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, όπως το απόρρητο της εθνικής άμυνας και εξωτερικής πολιτικής, της δημόσιας πίστης και του νομίσματος, της ασφάλειας του κράτους και της δημόσιας τάξης, το ιατρικό, εμπορικό, επαγγελματικό, τραπεζικό ή βιομηχανικό απόρρητο. Η αρμόδια δημόσια υπηρεσία μπορεί να αρνηθεί επίσης την ικανοποίηση του δικαιώματος αν το έγγραφο αναφέρεται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου ή αν η ικανοποίηση του δικαιώματος αυτού είναι δυνατό να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών σχετικώς με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης.

3. Το δικαίωμα των παρ. 1 και 2 ασκείται: α) με μελέτη του εγγράφου στο κατάστημα της υπηρεσίας, β) με χορήγηση αντιγράφου, εκτός αν η αναπαραγωγή τούτου μπορεί να βλάψει το πρωτότυπο ή γ) με παραπομπή του σε ευχερώς προσβάσιμη πηγή, ιδίως μέσω διαδικτύου. Η σχετική δαπάνη αναπαραγωγής βαρύνει τον αιτούντα, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά. Ο αιτών έχει δικαίωμα υποβοήθησης από υπάλληλο του φορέα προς εντοπισμό του εγγράφου που αναζητά.

4. Αν συντρέχει ένας από τους περιορισμούς της παρ. 2, η αρμόδια δημόσια υπηρεσία ικανοποιεί το αίτημα του δικαιουμένου μόνο για το μέρος των εγγράφων που δεν εμπíπτουν στους περιορισμούς αυτούς.

5. Η προθεσμία για τη χορήγηση εγγράφων κατά την παρ. 1 ή την αιτιολογημένη απόρριψη της σχετικής αίτησης του πολίτη είναι είκοσι (20) ημέρες. Η διοίκηση δεν υποχρεούται να απαντήσει σε περίπτωση απόρριψης ανώνυμης αίτησης ή αίτησης καταφανώς αόριστης ή επαναλαμβανόμενης.

6. Στην έννοια της δημόσιας υπηρεσίας του παρόντος εντάσσονται όλοι οι φορείς που ασκούν δημόσια εξουσία, ανεξαρτήτως της νομικής τους μορφής.

7.α) Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί με απόφασή του, να συγκροτεί ομάδα εργασίας αποτελούμενη από εμπειρογνώμονες, στελέχη των οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης για την αξιολόγηση της εφαρμογής του παρόντος άρθρου. Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της ομάδας εργασίας διαβιβάζονται στη Βουλή των Ελλήνων, στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Συμβούλιο της Ευρώπης και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Πολίτη.

β) Στις συνεδριάσεις της ομάδας εργασίας δύνανται να καλούνται για τη διατύπωση γνώμης στελέχη Υπουργεί-

ων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, καθώς και άλλα πρόσωπα ή φορείς κατά την κρίση της.

γ) Τα μέλη της επιτροπής είναι ανεξάρτητα και αμερόληπτα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

8. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών δύναται να εξειδικεύεται ο τρόπος υποβολής των αιτημάτων της παρ. 1 και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 60

Διαδικασία έκδοσης ελληνικών διαβατηρίων - Αντικατάσταση παρ. 3 και 5 άρθρου 1 ν. 3103/2003

1. Η παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 3103/2003 (Α' 23), περί έκδοσης διαβατηρίων, αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος, η Ελληνική Αστυνομία ορίζεται ως υπεύθυνη επεξεργασία, κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, L 119 [ΓΚΠΔ]), των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται με σκοπό την έκδοση ελληνικού διαβατηρίου. Με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και μετά από τη διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου, όπου αυτή απαιτείται, καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι υπηρεσίες παραλαβής τους, ο τρόπος υποβολής, ελέγχου και διαβίβασης αυτών στην Κεντρική Υπηρεσία και της αποστολής ή παράδοσης των διαβατηρίων στους αιτούντες, ο τύπος, το σχήμα, το χρώμα και το περιεχόμενο των ενδείξεων του διαβατηρίου, η διαδικασία έκδοσής του, καθώς και τα απαιτούμενα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα και οι σχετικές διαδικασίες που πρέπει να τηρούνται κατά την επεξεργασία των δεδομένων με σκοπό την προστασία τους, τα ειδικότερα ζητήματα για την τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου των εκδοθέντων διαβατηρίων και των δικαιολογητικών ή δεδομένων που συλλέχτηκαν για την έκδοσή τους, η διάρκεια τήρησης αυτών και η διαδικασία διαγραφής τους, και άλλα ζητήματα που σχετίζονται με την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.»

2. Η παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 3103/2003, περί έκδοσης διαβατηρίων, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Η διακίνηση όλων των δικαιολογητικών έκδοσης διαβατηρίων, καθώς και λοιπών εγγράφων ασφαλείας, που κατά τις κείμενες διατάξεις εκτυπώνονται από τη Διεύθυνση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, πραγματοποιείται ηλεκτρονικά από τις αρμόδιες υπηρεσίες παραλαβής δικαιολογητικών προς την ως άνω Διεύθυνση, μέσω κα-

τάλληλης δικτυακής υποδομής και αξιοποίησης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και με τη χρήση όλων των κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, της ακεραιότητας και της διαθεσιμότητας των υπό επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΓΚΠΔ. Μέχρι να επιτευχθεί η δικτυακή διασύνδεση των υπηρεσιών παραλαβής δικαιολογητικών με τη Διεύθυνση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας/Α.Ε.Α. ή σε περίπτωση που αυτή δεν είναι δυνατή για τεχνικούς λόγους, η διακίνηση των δικαιολογητικών στο εσωτερικό της χώρας ανατίθεται σε επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ταχυδρομείου με σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και των εν λόγω επιχειρήσεων, ενώ στο εξωτερικό πραγματοποιείται μέσω διπλωματικού ταχυδρομείου, με ευθύνη του Υπουργείου Εξωτερικών. Στις ίδιες επιχειρήσεις ανατίθεται και η διακίνηση των εκδοθέντων διαβατηρίων και των λοιπών εγγράφων ασφαλείας, από τη Διεύθυνση Διαβατηρίων και Εγγράφων Ασφαλείας/Α.Ε.Α. προς τις υπηρεσίες παραλαβής δικαιολογητικών εντός της χώρας με σκοπό την επίδοσή τους στους ενδιαφερόμενους ή την αρμόδια κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών για την αποστολή τους, μέσω διπλωματικού ταχυδρομείου, στην Προξενική Αρχή στην οποία υποβλήθηκε το αίτημα. Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζεται το άρθρο 28 του ΓΚΠΔ. Τα έξοδα για την ως άνω αποστολή βαρύνουν ανάλογα τους αιτούντες και καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών και Προστασίας του Πολίτη, με βάση το ύψος των ταχυδρομικών τελών. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία είσπραξης των εξόδων αυτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.»

Άρθρο 61

Ζητήματα Ειδικών Φρουρών Ομάδων Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (Ο.Π.Π.Ι.) - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 18 ν. 4777/2021

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4777/2021 (Α' 25), περί σύστασης Ομάδων Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, προστίθενται οι λέξεις «και εφαρμόζονται σε αυτούς από την κατάταξη οι διατάξεις του π.δ. 211/2005 (Α' 254)» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Συστήνονται Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (Ο.Π.Π.Ι.), οι οποίες συγκροτούνται από αστυνομικό προσωπικό και ειδικούς φρουρούς που προσλαμβάνονται για τον σκοπό αυτό σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 2734/1999 (Α' 161). Οι ως άνω ειδικοί φρουροί υπάγονται σε Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και, όταν δεν διατίθενται σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, εκτελούν τα καθήκοντα της παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 2734/1999 και εφαρμόζονται σε αυτούς από την κατάταξη οι διατάξεις του π.δ. 211/2005 (Α' 254).»

Άρθρο 62
Συμπερίληψη των σκύλων της Ελληνικής
Αστυνομίας στις διατάξεις του ν. 4830/2021 -
Τροποποίηση άρθρων 3, 4, 5, 8, 9, 16 και 21
ν. 4830/2021

1. Στο άρθρο 3 του ν. 4830/2021 (Α' 169), περί αρμοδίων αρχών, προστίθεται παρ. 11, ως εξής:

«11. Αρμόδια αρχή για τα θέματα που αφορούν στα ζώα εργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας είναι το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.»

2. Στην παρ. 19 του άρθρου 4 του ν. 4830/2021, περί του Εθνικού Μητρώου Ζώων Συντροφιάς (ΕΜΖΣ), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, προστίθενται οι λέξεις «της Ελληνικής Αστυνομίας», β) στο δεύτερο εδάφιο, προστίθενται οι λέξεις «ή της Ελληνικής Αστυνομίας» και η παρ. 19 διαμορφώνεται ως εξής:

«19. Οι σκύλοι εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και των διωκτικών αρχών της Α.Α.Δ.Ε. εξαιρούνται της καταχώρισης στο ΕΜΖΣ και καταχωρούνται σε ειδικό Μητρώο ζώων εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και των διωκτικών αρχών της Α.Α.Δ.Ε., αντίστοιχα. Η καταχώρισή τους στο ΕΜΖΣ πραγματοποιείται μόνο μετά την έξοδό τους από τη στρατιωτική ή αστυνομική υπηρεσία ή διωκτική αρχή της Α.Α.Δ.Ε. για οποιονδήποτε λόγο και την υιοθεσία τους από προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων ή της Ελληνικής Αστυνομίας ή του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής ή της Α.Α.Δ.Ε., αντίστοιχα, ως ζώων συντροφιάς.»

3. Στην παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 4830/2021, περί εγγράφου ταυτοποίησης (διαβατήριου), προστίθενται οι λέξεις «της Ελληνικής Αστυνομίας,» και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Ειδικώς, για τους σκύλους εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και των διωκτικών αρχών της Α.Α.Δ.Ε. εκδίδεται διαβατήριου μόνο όταν απαιτείται η έξοδος τους από τη χώρα.»

4. Στις παρ. 5 και 16 του άρθρου 8 του ν. 4830/2021, περί εκτροφής, αναπαραγωγής και εμπορίας ζώων συντροφιάς, προστίθενται οι λέξεις «, της Ελληνικής Αστυνομίας» και οι παρ. 5 και 16 διαμορφώνονται ως εξής:

«5. Οι περιορισμοί των παρ. 3 και 4 δεν ισχύουν για τους επαγγελματίες εκτροφείς, καθώς και για τους σκύλους εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και των διωκτικών αρχών της Α.Α.Δ.Ε.»

«16. Με την επιφύλαξη των παρ. 7, 8 και 9, τα προγράμματα αναπαραγωγής σκύλων εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής δεν υπόκεινται σε αδειοδότηση επίβλεψη και έλεγχο.»

5. Στην παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4830/2021, περί των υποχρεώσεων του ιδιοκτήτη ζώου συντροφιάς, στο έβδομο εδάφιο της περ. (α), προστίθενται οι λέξεις «, της Ελληνικής Αστυνομίας», και η περ. (α) διαμορφώνεται ως εξής:

«(α) Να στείρωσει το δεσποζόμενο ζώο συντροφιάς του, εφόσον είναι σκύλος ή γάτα, εντός έξι (6) μηνών από την απόκτησή του, εφόσον το ζώο είναι άνω του ενός (1) έτους. Σε περίπτωση απόκτησης ζώου κάτω του ενός (1) έτους, η στείρωση λαμβάνει χώρα μέσα στους έξι (6) πρώτους μήνες από τη συμπλήρωση του πρώτου (1ου) έτους. Η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων μπορεί να διαφοροποιείται ανάλογα με τη φυλή του ζώου και άλλα ειδικά χαρακτηριστικά, μετά από εμπεριστατωμένη γνωμάτευση κτηνιάτρου. Η στείρωση δεν είναι υποχρεωτική για ζώα για τα οποία έχει αποσταλεί δείγμα γενετικού υλικού τους (DNA) στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς του άρθρου 13. Σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης ζώου δεν στείρωσει το ζώο συντροφιάς του ή δεν αποστείλει δείγμα γενετικού υλικού (DNA) στο Εργαστήριο Φύλαξης και Ανάλυσης Γενετικού Υλικού Ζώων Συντροφιάς, επιβάλλεται το πρόστιμο του άρθρου 35 και χορηγείται στον ιδιοκτήτη τρίμηνη προθεσμία για να προβεί στη στείρωση ή την αποστολή δείγματος γενετικού υλικού του ζώου. Σε περίπτωση που και αυτή η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, επιβάλλεται εκ νέου το πρόστιμο. Κατ'εξαίρεση, η στείρωση δεν είναι υποχρεωτική για τους σκύλους εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και των διωκτικών αρχών της Α.Α.Δ.Ε.»

6. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 9 του ν. 4830/2021, προστίθενται οι λέξεις «, και για τους σκύλους εργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους», και η παρ. 6, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Ο ιδιοκτήτης κυνηγετικού σκύλου, κατά τη διάρκεια του κυνηγιού ή σε κάθε άλλη μετακίνησή του μαζί με τον σκύλο του για τον σκοπό αυτόν, υποχρεούται να φέρει μαζί του το διαβατήριου του σκύλου του ή εκτυπωμένο αντίγραφο του ηλεκτρονικού βιβλιαρίου. Οι υποχρεώσεις των περ. α', β' και γ' της παρ. 3 δεν ισχύουν για τους σκύλους βοήθειας, καθώς και για τους σκύλους φύλαξης ποιμνίων, τους κυνηγετικούς σκύλους και τους σκύλους έρευνας και διάσωσης, κατά τη διάρκεια της φύλαξης του ποιμνίου, του κυνηγιού, της εκπαίδευσης και της έρευνας και διάσωσης, αντίστοιχα, και για τους σκύλους εργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους.»

7. Στη περ. (ε) του άρθρου 16 του ν. 4830/2021, περί διατήρησης ζώων σε ειδικές εγκαταστάσεις, προστίθενται οι λέξεις «, της Ελληνικής Αστυνομίας» και η περ. (ε) διαμορφώνεται ως εξής:

«(ε) εγκαταστάσεις στρατιωτικών και αστυνομικών σκύλων στις μονάδες των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, αντίστοιχα, καθώς και εγκαταστάσεις σκύλων στις υπηρεσίες της Α.Α.Δ.Ε., όπου είναι τοποθετημένοι, και».

8. Στην παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4830/2021, περί των σκύλων βοήθειας και των ζώων θεραπείας, προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι σκύλοι βοήθειας και τα ζώα θεραπείας μπορούν να εισέρχονται όπου επιτρέπεται η είσοδος των ατόμων

τα οποία συνοδεύουν, συμπεριλαμβανομένων εστιατορίων, ξενοδοχείων, νοσοκομείων, σχολείων, δημόσιων υπηρεσιών, αθλητικών εγκαταστάσεων και εκκλησιών, εφόσον το επιτρέπουν το μέγεθος και τα ειδικά χαρακτηριστικά τους. Το άτομο το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του ζώου φέρει τα απαραίτητα πιστοποιητικά που αποδεικνύουν ότι το ζώο είναι σκύλος βοήθειας ή ζώο θεραπείας και τα επιδεικνύει, εφόσον του ζητηθεί, από τους υπευθύνους των χώρων στους οποίους δεν επιτρέπεται κατά κανόνα η είσοδος σε ζώα συντροφιάς. Οι σκύλοι εργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας μπορούν να εισέρχονται σε κάθε χώρο, στον οποίο επιτρέπεται η είσοδος των συνοδών-χειριστών, καθώς και των εκπαιδευτών τους.»

Άρθρο 63

Δαπάνες μετακίνησης αστυνομικού προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών - Παράταση ισχύος παρ. 1Α άρθρου 74 ν. 5108/2024

Η ισχύς της παρ. 1Α του άρθρου 74 του ν. 5108/2024 (Α' 65), περί των δαπανών μετακίνησης αστυνομικού προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών, παρατείνεται από τη λήξη της έως την 31η.12.2024.

Άρθρο 64

Παράταση συμβάσεων εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου και συμβάσεων έργου του φορέα «Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου»

Συμβάσεις εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου και συμβάσεις έργου, οι οποίες έχουν συναφθεί από το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου «Φεστιβάλ Αθηνών Επιδαύρου», έχουν παραταθεί δυνάμει του άρθρου 27 του ν. 5057/2023 (Α' 164) και είναι ενεργές έως και την 30ή.9.2024, ανανεώνονται αυτοδικαίως, από τη λήξη τους, έως την 30ή.9.2025, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πρόοδος της διαδικασίας πλήρωσης των θέσεων με τακτικό προσωπικό, βάσει του ετήσιου προγραμματισμού προσλήψεων. Σε κάθε περίπτωση, η παράταση των συμβάσεων του πρώτου εδαφίου δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές, ούτε εμπίπτει στους περιορισμούς των άρθρων 5 και 6 του π.δ. 164/2004 (Α' 134).

Άρθρο 65

Κατάργηση διοικητικών πράξεων επιβολής προστίμου σε λαϊκές αγορές που οφείλονται σε παράλειψη του φορέα λειτουργίας τους

Οι διοικητικές πράξεις επιβολής προστίμου που επιβλήθηκαν σε πωλητές λαϊκών αγορών που δραστηριοποιούνται νομίμως σε λαϊκές αγορές, που λειτουργούν νομίμως και έχουν δηλωθεί στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα «Ανοικτή Αγορά» (Ο.Π.Σ.Α.Α.), λόγω μη κατοχής άδειας ή θέσης σε λαϊκή αγορά, σύμφωνα με τις περ. 1 και 2 της παρ. 1 του άρθρου 62 του ν. 4849/2021 (Α' 207), καταργούνται. Ομοίως, καταργούνται οι πράξεις με τις οποίες γίνεται απαιτητή

η καταβολή των ως άνω προστίμων σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190).

Άρθρο 66

Ακατάσχετο τραπεζικών λογαριασμών πάγια προκαταβολής στους διευθυντές των σχολικών μονάδων - Προμήθεια ξενόγλωσσων βιβλίων - Τροποποίηση παρ. 6 ν. 2817/2000

1. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών, για οφειλές έναντι του Δημοσίου, των ασφαλιστικών φορέων και ιδιωτών, στους οποίους έχουν κατατεθεί χρηματικά ποσά που προορίζονται για την κάλυψη δαπανών των σχολικών μονάδων, από την πάγια προκαταβολή της παρ. 3 του άρθρου 28 του ν. 5056/2023 (Α' 163), περί της μεταφοράς αρμοδιοτήτων σχολικών επιτροπών και σύστασης πάγια προκαταβολής στους διευθυντές των σχολικών μονάδων.

2. Ειδικά για το διδακτικό έτος 2024 - 2025, νομίμως διενεργείται από τις σχολικές επιτροπές και τους δήμους, στην περίπτωση που αυτές έχουν καταργηθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 28 του ν. 5056/2023, η εκκαθάριση, ενταλματοποίηση και πληρωμή των δαπανών που αφορούν στην προμήθεια ξενόγλωσσων βιβλίων από τις σχολικές μονάδες, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, υπό την προϋπόθεση ότι έχει τηρηθεί η προβλεπόμενη από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, διαδικασία.

3. Στην παρ. 6 του άρθρου 6 του ν. 2817/2000 (Α' 78), περί των οργανωτικών θεμάτων υπηρεσιών και σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο, προστίθενται οι λέξεις «και Εσωτερικών», β) προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 6, μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Στα έργα της Σχολικής Επιτροπής των δημόσιων σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτά καθορίζονται στην παρ. 9 του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 (Α' 110) προστίθεται και η δυνατότητα αγοράς εξοπλιστικών ή άλλων συναφών ειδών ή διδακτικών μέσων για τη λειτουργία των σχολείων από πιστώσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται ο τρόπος χρηματοδότησης και η διαδικασία διαχείρισης των ανωτέρω πιστώσεων από τις σχολικές επιτροπές. Ειδικά για το διδακτικό έτος 2024 - 2025, στις περιπτώσεις που οι σχολικές επιτροπές έχουν καταργηθεί σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν. 5056/2023 (Α' 163), οι Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης επιχορηγούν τους κατά περίπτωση αρμόδιους δήμους κατόπιν αιτήματός τους, ώστε να καλυφθεί η δαπάνη για την προμήθεια από το ελεύθερο εμπόριο του βιβλίου μαθητή για τη διδασκαλία μαθημάτων ξένων γλωσσών του δημοτικού σχολείου και του γυμνασίου η οποία πραγματοποιούνταν από τις σχολικές επιτροπές οι οποίες καταργήθηκαν.»

Άρθρο 67
Ρύθμιση θεμάτων προϋπολογισμού δήμων -
Κάλυψη δαπανών καθαρισμού σχολικών
μονάδων από ανταποδοτικά τέλη

1. Οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 15 του ν. 4915/2022 (Α' 63) και το τριακοστό άρθρο του ν. 4917/2022 (Α' 67), περί προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, εφαρμόζονται και για την κατάρτιση και τις αναμορφώσεις του προϋπολογισμού των δήμων οικονομικού έτους 2025.

2. Το σύνολο ή μέρος της μισθολογικής δαπάνης του προσωπικού των δήμων που απασχολείται με κάθε είδους σχέση εργασίας για τον καθαρισμό των σχολικών μονάδων, δύναται να καλύπτεται από το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού του άρθρου 1 του ν. 25/1975 (Α' 74), περί του υπολογισμού και τρόπου είσπραξης δημοτικών τελών καθαριότητας και φωτισμού, κατόπιν απόφασης του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 68
Τακτική - περιοδική επιθεώρηση πλοίων -
Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 7 β.δ. 542/1968

Στην υποπερ. 5 της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 7 του β.δ. 542/1968 (Α' 181), περί εφαρμογής του ν. 4473/1965 περί ελέγχου της ναυσιπλοΐας, επιθεωρήσεως εμπορικών πλοίων και άλλων τινών διατάξεων (Α' 181) προστίθεται στοιχείο iii) ως εξής:

«iii) Μέχρι ένα (1) έτος, σε πλωτές γέφυρες, οι οποίες αποτελούν τμήμα του εθνικού οδικού δικτύου. Με απόφαση του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τη χορήγηση της παράτασης του προηγούμενου εδαφίου.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'
ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 69
Καταργούμενες διατάξεις

Καταργείται το άρθρο 1 του π.δ. 28/2015 (Α' 34), περί της πρόσβασης σε έγγραφα.

ΜΕΡΟΣ Δ'
ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 70
Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την επιφύλαξη της παρ. 2.

2. α) Η ισχύς του άρθρου 15, της παρ. 1 του άρθρου 38 και των άρθρων 50,59 και 69 αρχίζει από την 1η.1.2025.

β) Η ισχύς της παρ. 2 του άρθρου 17 αρχίζει από την 1η.1.2023.

γ) Η ισχύς του άρθρου 35 αρχίζει από την 1η.1.2024.

δ) Η ισχύς τους άρθρου 68 αρχίζει από την 1η.6.2024.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 2024

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Εθνικής
Οικονομίας και Οικονομικών

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Εξωτερικών

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

Εθνικής Άμυνας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Εσωτερικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας,
Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

Υγείας

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Προστασίας του Πολίτη

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Υποδομών και Μεταφορών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Ανάπτυξης

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

Εργασίας και Κοινωνικής
Ασφάλισης

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Δικαιοσύνης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Πολιτισμού

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ

Μετανάστευσης
και Ασύλου

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Κοινωνικής Συνοχής
και Οικογένειας

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

Ναυτιλίας

και Νησιωτικής Πολιτικής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Τουρισμού

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

Ψηφιακής Διακυβέρνησης

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

Κλιματικής Κρίσης

και Πολιτικής Προστασίας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

Επικρατείας

ΧΡΗΣΤΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΡΤΣΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 11 Οκτωβρίου 2024

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

